

Europa-Kommissionen
Generaldirektoratet for Konkurrence

Vejledning

Fællesskabets statsstøtteregler

30. september 2008

Denne vejledning findes også på Europa-Kommissionens websted for konkurrence:

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/studies_reports.cfm

Bemærk:

Disse faktablade er koncise og, i nogle tilfælde, forenklede sammendrag af statsstøttelovgivningen. Man kan naturligvis ikke påberåbe sig rettigheder på grundlag af de sammendrag og tabeller, som faktabladene indeholder. For at få en mere autoritativ version af støttereglerne på de enkelte områder henvises læseren til de relevante retsakter, som hvert enkelt faktablad indeholder en nøjagtig henvisning til.

Denne udgave af vejledningen blev ajourført den 30. september 2008.

© De Europæiske Fællesskaber, 2008

Gengivelse er tilladt med kildeangivelse.

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning.....	4
2.	FORANSTALTNINGER, DER ER OMFATTET AF STATSSTØTTEREGLERNE.....	5
3.	Forenelig statsstøtte	6
4.	Den grundlæggende metode til vurdering af statsstøtte	10
5.	Anmeldelses- og godkendelsesprocedurer.....	12
6.	Statsstøtte i forbindelse med programmerne under strukturfondene.....	14
	Bilag: Faktablade om statsstøtte.....	16
Faktablad 2	Støtte til modvirkning af klimaændringer og andre former for miljøbeskyttelse	26
Faktablad 3	Støtte til forskning, udvikling og innovation	35
Faktablad 4	Regionalstøtte.....	40
Faktablad 5	Støtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder	47
Faktablad 6	Støtte til små og mellemstore virksomheder	49
Faktablad 7	Beskæftigelsesstøtte	53
Faktablad 8	Uddannelsesstøtte	56
Faktablad 9	Risikokapitalforanstaltninger.....	58
Faktablad 10	Statsstøtteelementer i forbindelse med offentlige myndigheders salg af jord og bygninger.....	61
Faktablad 11	Tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse.....	62
Faktablad 12	Garantimeddelelsen.....	64
Faktablad 13	De minimis-reglen.....	66

1. Indledning

Europa-Kommissionen har for nylig vedtaget den generelle gruppefritagelsesforordning, hvorved en lang række statsstøtteforanstaltninger fritages for kravet om anmeldelse til Kommissionen. Indførelsen af den generelle gruppefritagelsesforordning er et af de vigtigste elementer i den statsstøttereform, som Kommissionen har gennemført i de sidste par år. Reformen er et vigtigt skridt hen imod mindre bureaukrati og indebærer en moderne tilgang til statsstøttekontrollen for at bidrage til Lissabon-strategien for bæredygtig udvikling, EU-virksomhedernes konkurrenceevne, jobskabelse samt social og regional samhørighed.

EU's statsstøttekontrol er et væsentligt led i konkurrencepolitikken og nødvendig for at sikre effektiv konkurrence og fri handel. Ved at skabe fælles rammer sikrer statsstøttereglerne først og fremmest lige konkurrencevilkår for de europæiske virksomheder, og forhindrer, at medlemsstaterne indleder et ødelæggende støttekapløb, der er uholdbart for de enkelte medlemsstater og skadeligt for EU som helhed. Desuden opfordrer Kommissionen medlemsstaterne og regionerne til at prioritere indsatsen for at styrke deres økonomis konkurrenceevne og øge den sociale og regionale samhørighed. Statsstøttereformen tager sigte på at omdirigere støtten til Lissabon-relaterede mål, såsom F&U&I, risikokapitalforanstaltninger, uddannelse, vedvarende energikilder/klimaændring og andre miljøbeskyttelsesforanstaltninger. Endelig kræver EU-reglerne, at de berørte parter efterprøver, om statsstøtte er et velegnet politisk instrument til at virkeliggøre mål af fælles interesse. Statsstøttekontrollen bidrager således til at undgå spild af offentlige midler, som skatteyderne kommer til at betale for i sidste ende.

Bestemmelserne om statsstøttekontrol er forskelligartede og stammer fra traktaten, den afledte ret og domstolsafgørelser. Formålet med denne vejledning er at give en koncis oversigt over de gældende statsstøtteregler. Den indeholder ikke nogen udtømmende beskrivelse af disse regler eller af den måde, hvorpå de anvendes. Vejledningen består af to dele: (i) en generel del, hvor der redegøres for de grundlæggende statsstøttebegreber, og (ii) individuelle faktablade, der specielt behandler de vigtigste individuelle støtteinstrumenter eller emner.

I henhold til Kommissionens handlingsplan for statsstøtte, der er køreplanen for dens statsstøttereform, er en række statsstøtteregler blevet revideret og vedtaget i de sidste tre år, bl.a. retningslinjerne for støtte til miljøbeskyttelse (herunder klimaændringer), rammebestemmelserne for støtte til F&U&I eller retningslinjerne for regionalstøtte. Den nye generelle gruppefritagelsesforordning udgør i denne forbindelse en specialforanstaltning, idet den kodificerer og forenkler de eksisterende regler om gruppefritagelser på tværs af støtteinstrumenter og sektorer. Som følge heraf var det nødvendigt at ændre vejledningen.

Den statsstøttereform, som Kommissionen indledte i 2005, nærmer sig nu sin afslutning. Med den generelle gruppefritagelsesforordning og forenklingsspakken vedrørende de proceduremæssige aspekter ved statsstøttekontrollen (herunder forslag til en forenklet procedure for bestemte anmeldelser, kodeks for god praksis ved behandling af statsstøttesager og meddelelsen om de nationale domstoles håndhævelse af statsstøttereglerne) som sidste led i reformen fortsætter Kommissionen med at beskytte konkurrencen, samtidig med at det står medlemsstaterne frit for at vælge de støtteinstrumenter, som passer bedst ind i deres samlede policy mix.

2. FORANSTALTNINGER, DER ER OMFATTET AF STATSSTØTTEREGLERNE

Udgangspunktet for EU's statsstøttepolitik er artikel 87, stk. 1, i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab (i det følgende benævnt "traktaten"). Det er fastsat i denne artikel, at statsstøtte principielt er uforenelig med fællesmarkedet. I henhold til traktatens artikel 88 har Kommissionen til opgave at føre kontrol med statsstøtte. Artiklen pålægger endvidere medlemsstaterne at underrette Kommissionen på forhånd om eventuelle planer om at yde statsstøtte ("*anmeldelsespligten*").

Traktatens ophavsmænd foreslog ikke, at Kommissionen skulle forsøge at kontrollere alle typer foranstaltninger, der kunne berøre virksomhederne.

Statsstøttereglerne gælder kun for foranstaltninger, som opfylder alle de kriterier, der er fastsat i traktatens artikel 87, stk. 1, og især følgende:

(a) Overførsel af statsmidler

Statsstøttereglerne omfatter kun foranstaltninger, der indebærer overførsel af statsmidler til virksomhederne (herunder midler fra de nationale, regionale eller lokale myndigheder, offentlige banker og fonde osv.).

Støtten skal ikke nødvendigvis ydes af staten selv. Den kan også ydes af private eller offentlige formidlere, der er udpeget af staten. Dette kan for eksempel være tilfældet, når en privat bank får overdraget ansvaret for forvaltningen af en statsfinansieret støtteordning til fordel for SMV.

Finansielle overførsler, der udgør statsstøtte, kan antage mange former: ikke blot tilskud eller rentetilskud, men også lånegarantier, hurtige afskrivningsordninger, kapitalindskud, skattefritagelse osv.).

(b) Økonomisk fordel

Støtten skal indebære en økonomisk fordel, som virksomheden ikke ville have opnået i forbindelse med sin normale drift. Her følger en række mindre indlysende eksempler på transaktioner, der opfylder denne betingelse:

- en virksomhed køber/lejer jord, der ejes af det offentlige, til en pris, der ligger under markedsprisen
- en virksomhed sælger jord til staten til en pris, der er højere end markedsprisen
- en virksomhed har vederlagsfri, privilegeret adgang til infrastruktur
- en virksomhed får risikovillig kapital fra staten på mere favorable vilkår, end den ville have kunnet opnå hos en privat investor.

(c) Selektivitet:

Støtten skal være selektiv og således påvirke forholdet mellem bestemte virksomheder og deres konkurrenter. "Selektivitet" er det, der adskiller statsstøtte fra de såkaldte "generelle

foranstaltninger" (dvs. foranstaltninger, der gælder uden forskelsbehandling for alle virksomheder i alle erhvervssektorer i en medlemsstat (f.eks. de fleste nationale skatteforanstaltninger)).

En ordning anses for at være "selektiv", hvis de myndigheder, der administrerer den, til en vis grad har skønsmæssige beføjelser. Selektivitetskriteriet er også opfyldt, hvis ordningen kun gælder for en del af en medlemsstats område (dette er tilfældet for alle regional- og sektorstøtteordninger).

(d) Påvirkning af konkurrencen og samhandelen

Støtten skal kunne påvirke konkurrencen og samhandelen mellem medlemsstaterne. Det er tilstrækkeligt, hvis det kan påvises, at støttemodtageren udøver en økonomisk aktivitet og opererer på et marked, der er omfattet af samhandelen mellem medlemsstaterne. Støttemodtagerens art er ikke relevant i denne forbindelse (selv et almennyttigt foretagende kan udøve en økonomisk aktivitet).

Kommissionen er af den opfattelse, at små støttebeløb (de minimis-støtte¹) ikke vil kunne påvirke konkurrencen og samhandelen mellem medlemsstaterne, og at en sådan støtte derfor ikke falder ind under traktatens artikel 87, stk. 1.

Denne kortfattede beskrivelse af statsstøttekriterierne viser, at Fællesskabets statsstøtteregler har et bredt (men ikke ubegrænset) anvendelsesområde.

3. Forenelig statsstøtte

I henhold til traktatens artikel 87, stk. 1, er støtteforanstaltninger, der opfylder alle ovennævnte kriterier, principielt uforenelige med fællesmarkedet. Dette princip indebærer dog ikke et totalt forbud mod statsstøtte. I traktatens artikel 87, stk. 2, og 3, anføres en række tilfælde, hvor statsstøtte kan accepteres (de såkaldte "undtagelser"). Disse undtagelser gør det også berettiget, at Kommissionen foretager en kritisk undersøgelse af planlagte statsstøtteforanstaltninger, som fastsat i traktatens artikel 88. I henhold til denne artikel skal medlemsstaterne underrette Kommissionen om alle statsstøtteplaner, inden de iværksætter dem. Bestemmelsen giver desuden Kommissionen beføjelse til at afgøre, om den planlagte støtteforanstaltning kan fritages, eller om "*den pågældende stat skal ophæve eller ændre støtteforanstaltningen*".

I de fleste statsstøttesager er de mest relevante undtagelsesbestemmelser traktatens artikel 87, stk. 3, litra a) og c):

- artikel 87, stk. 3, litra a), vedrører "støtte til fremme af den økonomiske udvikling i områder, hvor levestandarden er usædvanlig lav, eller hvor der hersker en alvorlig underbeskæftigelse"
- artikel 87, stk. 3, litra c), vedrører "støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrøner eller økonomiske regioner, når den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse".

Kommissionen har i forbindelse med udøvelsen af sine beføjelser udviklet særlige metoder, som afhænger af virksomhedens størrelse og beliggenhed, den pågældende erhvervsgrøn,

¹ Se bilag: faktablad 13 om de minimis-reglen.

støttens formål osv. Af hensyn til gennemsigtigheden, forudsigeligheden og den retlige sikkerhed har Kommissionen offentliggjort de kriterier, den anvender, når den skal afgøre, om anmeldte støtteforanstaltninger kan fritages. Kriterierne er offentliggjort i forordninger, "meddelelser", "rammebestemmelser", "retningslinjer" og breve til medlemsstaterne².

Der kan skelnes mellem følgende tre hovedkategorier af støtte i henhold til traktatens artikel 87, stk. 3, litra a) og c):

(a) Regionalstøtte

Statsstøtteforanstaltninger, der tager sigte på at løse regionale problemer, kan godkendes på grundlag af traktatens artikel 87, stk. 3, litra a) og c):

- Traktatens artikel 87, stk. 3, litra a), gælder for statsstøtte til fremme af udviklingen i "områder, hvor levestandarden er usædvanlig lav, eller hvor der hersker en alvorlig underbeskæftigelse". Derfor opnår et område status som støtteberettiget efter artikel 87, stk. 3, litra a), på grundlag af et EU-kriterium (NUTS II-regioner med et BNP pr. indbygger (KKS) på under 75 % af gennemsnittet i EU-25³). I perioden 2007-2010 er regioner med et BNP pr. indbygger (KKS) på under 75 % af gennemsnittet i EU-15⁴ også støtteberettiget efter artikel 87, stk. 3, litra a).
- Traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), gælder for støtte til andre typer (nationale) problemområder, nemlig "støtte til fremme af udviklingen i ... visse økonomiske regioner". Denne bestemmelse giver medlemsstaterne mulighed for at yde støtte til regioner, der er dårligt stillede i forhold til det nationale gennemsnit. Kommissionen træffer også afgørelse om listen over regioner, der er berettigede til denne undtagelse, men på forslag fra medlemsstaterne. Medlemsstaterne kan begrunde deres forslag efter nationale kriterier.

De kriterier, der anvendes ved vurdering af regionalstøtte, er samlet i "Retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte for 2007-2013". Retningslinjernes hovedindhold er angivet i faktabladet om regionalstøtte i bilaget.

(b) Andre horisontale regler:

I de "horisontale" regler fastlægges Kommissionens stilling til særlige kategorier af støtte, som skal løse de problemer, der kan opstå i en hvilken som helst industri eller region.

Kommissionen har hidtil vedtaget "rammebestemmelser", "retningslinjer" eller "gruppefritagelsesforordninger", som indeholder de kriterier, der skal anvendes på støtte til:

- modvirkning af klimaændringer og andre former for miljøbeskyttelse
- forskning og udvikling og innovation
- redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder
- små og mellemstore virksomheder
- fremme af beskæftigelsen
- uddannelse

² Alle relevante forordninger, meddelelser, rammebestemmelser og retningslinjer findes på GD COMP's websted: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/legislation.html

³ Af hensyn til ensartetheden anvendes oplysninger om EU-25 for hele perioden 2007-2013.

⁴ Svarende til 82,2 % af det gennemsnitlige BNP pr. indbygger i EU-25.

- risikovillig kapital og
- tjenester af almindelig økonomisk interesse

Et sammendrag af de "forordninger", "rammebestemmelser" og "retningslinjer", der gælder for hver af ovennævnte støttekategorier, findes også i faktabladene i bilaget.

(c) Sektorspecifikke regler:

Kommissionen har desuden vedtaget "industri- eller sektorspecifikke" regler for sin vurdering af statsstøtte i bestemte erhvervssektorer. De mest relevante i denne forbindelse er følgende:

- *Generelle sektorer*

Der er i årenes løb blevet vedtaget særregler for en række sektorer, som er karakteriseret ved bestemte problemer eller forhold. Der er for øjeblikket tale om følgende sektorer: audiovisuel produktion, radio- og tv-virksomhed, kulindustrien, elsektoren (strandede omkostninger), posttjenester og skibsbygning. Der er også fastsat særlige begrænsninger for støtte til stålindustrien og kemofiberindustrien.

- *Landbrug, skovbrug, fiskeri og akvakultur*

De generelle statsstøtteregler, der er beskrevet i denne vejledning, gælder ikke eller kun i begrænset omfang for produktion og afsætning af landbrugs- og fiskeriprodukter⁵. De regler, der gælder for disse sektorer, findes hovedsagelig i EF-rammebestemmelserne for statsstøtte til landbrug og skovbrug for 2007-2013⁶ og Fællesskabets retningslinjer for behandling af statsstøtte til fiskeri og akvakultur⁷.

Yderligere oplysninger om reglerne for disse sektorer kan fås ved henvendelse til statsstøttekontorerne i Generaldirektoratet for Landbrug og Udvikling af Landdistrikter og Generaldirektoratet for Fiskeri og Maritime Anliggender.

- *Transport*

Inden for vejtransportsektoren gælder de fleste generelle statsstøtteregler (herunder de minimis-forordningen), selv om der er visse undtagelser (f.eks. er transportudstyr normalt ikke støtteberettiget, støtte til køb af køretøjer til vejgodstransport er udelukket fra de minimis-forordningen, og de minimis-loftet sænkes til 100 000 EUR inden for vejtransport).

De øvrige transportsektorer er omfattet af sektorspecifikke statsstøtteregler (jernbanetransport, lufttransport, transport ad indre vandveje og søtransport). Oplysninger om statsstøttereglerne inden for disse sektorer kan fås ved henvendelse til statsstøttekontoret i Generaldirektoratet for Energi og Transport⁸.

Anvendelsen af statsstøttereglerne på kulindustrien henhører også under Generaldirektoratet

⁵ De pågældende produkter er opført i bilag I til EF-traktaten (websted: <http://eur-lex.europa.eu/en/treaties/index.htm>).

⁶ EUT C 319 af 27.12.2006, s. 1.

⁷ EUT C 84 af 3.4.2008, s. 10.

⁸ http://ec.europa.eu/dgs/energy_transport/state_aid/transport_en.htm

for Energi og Transport⁹.

(d) Specifikke støtteinstrumenter

Med hensyn til vejledning om anvendelsen af specifikke støtteinstrumenter, såsom garantier, skattemæssige foranstaltninger og kapitalindskud, eller om beregningen af en foranstaltnings støtteelementer, er der offentliggjort en række meddelelser, som også kan ses på Europa-Kommissionens websted for konkurrence.

Resumé:

Bortset fra de områder, hvor Generaldirektoratet for Landbrug, Generaldirektoratet for Fiskeri og Generaldirektoratet for Energi og Transport har kompetence, som nævnt ovenfor, henhører støtte inden for alle andre sektorer under Generaldirektoratet for Konkurrence.

Tabel 1 giver en oversigt over de vigtigste støttekategorier, der er omfattet af de "retningslinjer" eller "rammebestemmelser" eller den "gruppefritagelsesforordning", som Kommissionen hidtil har vedtaget. I tabellen er det endvidere anført for hver enkelt kategori, om fritagelsen gælder i hele EU's område, eller om den er begrænset til støtteberettigede områder. Tabellens sidste kolonne angiver det faktablad, hvor støtten er beskrevet (se bilag).

Tabel 1. Hovedkategorier af horisontal og regional støtte, der er tilladt efter EU's retningslinjer, rammebestemmelser eller forordninger

Støtte til	Regionalstøtteområder		Andre områder	Relevant faktablad (se bilag)
	87(3)(a)-områder	87(3)(c)-områder		
Initialinvesteringer (store virksomheder)	Ja	Ja	Nej	Regionalstøtte + generel gruppefritagelsesforordning
Initialinvesteringer (SMV)	Ja	Ja	Ja	Regionalstøtte + støtte til SMV + generel gruppefritagelsesforordning
Miljøudgifter	Ja	Ja	Ja	Regionalstøtte + generel gruppefritagelsesforordning
Udgifter til F&U&I	Ja	Ja	Ja	Støtte til F&U&I + generel gruppefritagelsesforordning
Transportstøtte(*)	Ja (*)	Ja (*)	Nej	Regionalstøtte
"Blød" støtte (SMV)	Ja	Ja	Ja	Støtte til SMV + generel gruppefritagelsesforordning
Risikovillig kapital	Ja	Ja	Ja	Støtte i form af risikovillig kapital + generel gruppefritagelsesforordning

⁹ GD for Energi og Transport er især ansvarligt for de produkter, der falder ind under definitionen i Rådets forordning (EF) nr. 1407/2002 af 23. juli 2002 om statsstøtte til kulindustrien, dvs. høj kvalitets-, middelkvalitets- og lavkvalitetskul af kategori A og B i henhold til det internationale kulklassificeringssystem, der er udarbejdet af FN's Økonomiske Kommission for Europa.

Tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse	Ja	Ja	Ja	Tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse
Uddannelsesstøtte	Ja	Ja	Ja	Uddannelsesstøtte + generel gruppefritagelsesforordning
Rednings- og omstrukturingsstøtte	Ja	Ja	Ja	Rednings- og omstrukturingsstøtte

* Støtte som kompensation for ekstra transportomkostninger for virksomheder i yderregionerne eller i tyndt befolkede områder.

4. Den grundlæggende metode til vurdering af statsstøtte

På grundlag af de erfaringer og den ekspertise, der er opnået i tidens løb, blev der med reformpakken på statsstøtteområdet indført en avanceret økonomisk tilgang til vurdering af statsstøttesager. Der blev fastlagt mere præcise økonomiske kriterier og metoder til vurdering af positive og negative elementer i en statsstøtteforanstaltning med henblik på at nå det tilsigtede mål, nemlig "mindre og bedre målrettet statsstøtte".

Økonomi spiller en vigtig rolle i statsstøtteanalysen, og det gælder både i den fase, hvor Kommissionen undersøger, om foranstaltningerne skal betragtes som støtte i henhold til traktatens artikel 87, stk. 1, og i den fase, hvor den vurderer, om foranstaltningerne er forenelige med fællesmarkedet. Med hensyn til første fase har Kommissionen revideret de minimis-meddelelsen (faktablad 13) og garantimeddelelsen (faktablad 12) og er for øjeblikket ved at revidere meddelelsen om det markedsøkonomiske invest princip.

Vurderingen af støttens forenelighed består fortrinsvis i en afvejning af støttens **positive virkninger** (dvs. at støtten bidrager til at nå et mål af fælles interesse) og støttens **negative virkninger** (nemlig dens fordrejning af konkurrencevilkårene og samhandelen) ("**afvejningstesten**"). For at støtten kan erklæres forenelig med fællesmarkedet, skal den være nødvendig for at nå et bestemt mål af fælles interesse og stå i rimeligt forhold til dette mål.

Den avancerede økonomiske tilgang betyder dog ikke, at det foretages en specifik detaljeret vurdering af hver enkelt statsstøttesag. På grundlag af afvejningstestens økonomiske elementer tog Kommissionen hensyn til de økonomiske krav, da den udarbejdede de generelle statsstøtteregler, samtidig med at den indførte det mest hensigtsmæssige kontrolsystem. Som følge heraf betragtes de sager, der fordrejer konkurrencen mindst, ikke som statsstøtte (se faktablad 13 om de minimis-støtte). Endvidere er sager, hvor det er muligt på forhånd at fastlægge let anvendelige forenelighedskriterier, fritaget for anmeldelseskravet (se faktablad 1 om den generelle gruppefritagelsesforordning). Det næste niveau, standardvurderingen, giver Kommissionen mulighed for at vurdere de fleste sager på grundlag af forudfastsatte betingelser (herunder støtteintensitet), der skal sikre, at støtten er nødvendig og står i rimeligt forhold til målet, og at den kun får begrænsede konkurrencefordrejende virkninger, dvs. sager, hvor den avancerede økonomiske vurdering er foretaget en bloc på forhånd og afspejles i retsnormerne. Det sidste kontrolniveau – den detaljerede vurdering – anvendes i de sager, der vil kunne fordreje konkurrencen mest, og hvor Kommissionen efterprøver støttens økonomiske begrundelse fra sag til sag.

Tabel 2. Vurderingens graduering

1	Ingen støtte – de minimis
2	Generel gruppefritagelsesforordning
3	Standardvurdering
4	Detaljeret vurdering

Det grundlæggende element i den mere avancerede økonomiske tilgang er **afvejningstesten**. Der er hovedsagelig tale om en cost-benefit analyse af den foreslåede foranstaltning.

Afvejningstesten omfatter en analyse af følgende elementer:

1. Et veldefineret mål af fælles interesse

Støtten skal tage sigte på at nå et veldefineret mål af fælles interesse (såsom vækst, beskæftigelse, samhørighed, miljøbeskyttelse). Der kan være tale om både **effektivitetsmål** og **mål af social karakter**. Effektivitetsmålet tager sigte på at korrigere markedssvigt (f.eks. eksternaliteter, ufuldstændige oplysninger, koordineringsproblemer). Et mål af social karakter kan f.eks. være beskæftigelse af handicappede arbejdstagere eller ansporing af virksomhederne til at anlægge fabrikker i dårligt stillede regioner. I nogle tilfælde kan der også godkendes støtte til fremme af overgang til bedre fungerende markeder.

2. Et velegnet instrument

Det grundlæggende spørgsmål er her, om støtten er velegnet til at nå ovennævnte mål af fælles interesse. Med henblik herpå er svarene på følgende tre spørgsmål af væsentlig betydning:

- Er støtten et **velegnet politisk instrument**? Uden at påvirke medlemsstaternes valg af politiske instrumenter bør statsstøtte anvendes, når der kan påvises fordele ved anvendelse af et selektivt instrument (som f.eks. statsstøtte).
- Foreligger der en **tilskyndelsesvirkning**? Ændrer støtten modtagerens adfærd? Støttemodtageren bør som følge af støtten udøve aktiviteter, som den pågældende (i) overhovedet ikke ville udøve uden støtten eller (ii) kun ville udøve i begrænset omfang eller på en anden måde. Formålet hermed er at undgå statsstøtte til en aktivitet, som virksomheden ville udøve under alle omstændigheder, selv uden støtte, og i samme udstrækning (f.eks. uddannelse af virksomhedens ansatte, som under alle omstændigheder er nødvendig af hensyn til virksomhedens drift).
- Står støtteforanstaltningen i **rimeligt forhold** til det problem, der skal løses? Det må undersøges i denne forbindelse, om mindre støtte kunne have medført samme ændring i adfærd. Støttens størrelse og intensitet bør begrænses til det strengt nødvendige for, at aktiviteten kan finde sted. Normalt anses støtten for at stå i rimeligt forhold til målet, hvis den maksimale støtteintensitet, der er fastsat i lovgivningen, overholdes.

For at foretage analysen må Kommissionen udarbejde et **kontrafaktisk scenario**. Tanken er at sammenholde støtteprojektet med en hypotetisk situation, hvor der ikke ydes nogen støtte.

Dette er den eneste måde, hvorpå nogle af målene af fælles interesse (f.eks. markedssvigt) og tilskyndelsesvirkningen (skete der en ændring i støttemodtagerens adfærd?) kan analyseres.

3. Afvejning af de positive og negative virkninger/samlet positivt resultat

Det skal her undersøges, hvilke negative virkninger støtten kan få samt deres omfang, hvorefter de skal afvejes mod støttens positive virkninger.

De negative virkninger er fortrinsvis fordrejning af konkurrencevilkårene og påvirkning af samhandelen, herunder forsøg på at holde ineffektive virksomheder i live og forhindre, at de tvinges ud af markedet, fortrængning af private investeringer, ødelæggelse af dynamiske incitament, omkostninger ved statsstøtte forbundet med skatteudgifter osv.

For at støtten kan anses for forenelig, må dens omfattende negative virkninger opvejes tilstrækkeligt af tilsvarende positive virkninger. For at foretage en sådan analyse skal virkningerne på begge sider af ligningen udtrykkes både kvalitativt og, så vidt muligt, kvantitativt. Kommissionen vil foretage en samlet vurdering af virkningerne for producenterne og forbrugerne på de markeder, der berøres af støtteforanstaltningen. Det samlede resultat vil afhænge af en række karakteristika ved den foreslåede støtteforanstaltning og vil blive vurderet fra sag til sag, når det gælder foranstaltninger, der falder ind under den detaljerede vurdering.

5. Anmeldelses- og godkendelsesprocedurer

Fællesskabets kontrol med statsstøtte bygger på et system med forhåndsgodkendelse. Medlemsstaterne har således pligt til at meddele Kommissionen på forhånd ("*anmeldelse*"), at de påtænker at indføre eller ændre støtteforanstaltninger, og de må heller ikke iværksætte støtteforanstaltninger, før Kommissionen har godkendt dem ("*standstill-princippet*"). I henhold til traktaten har Kommissionen beføjelser til at afgøre, om den anmeldte foranstaltning skal betragtes som statsstøtte efter traktatens artikel 87, stk. 1, og om den i så fald kan fritages efter traktatens artikel 87, stk. 2 eller 3. Medlemsstaterne kan ikke yde nogen form for statsstøtte, medmindre den er blevet anmeldt til og godkendt af Kommissionen. Støtte, der ydes uden Kommissionens godkendelse, klassificeres automatisk som "*ulovlig støtte*". Ifølge de gældende procedureregler er Kommissionen forpligtet til at kræve den ulovlige støtte, som er uforenelig med fællesmarkedet, tilbagebetalt af støttemodtagerne. Desuden har Fællesskabets domstole fastslået, at de nationale dommere har kompetence til at afgøre, om anmeldelsesprocedurerne er blevet fulgt og i benægtende fald at kræve støtten tilbagebetalt med renter.

Inden for de senere år har Kommissionen iværksat en modernisering og forenkling af statsstøtteprocedurerne. Med dette formål for øje vedtog Rådet den 7. maj 1998 forordning (EF) nr. 994/98, som bemyndiger Kommissionen til at udstede såkaldte "*gruppefritagelsesforordninger*" vedrørende statsstøtte. Gennem disse forordninger kan Kommissionen erklære visse kategorier af statsstøtte forenelige med traktaten, hvis de opfylder bestemte betingelser, og derved fritage dem for anmeldelsespligten og kravet om forhåndsgodkendelse. Kommissionen har tidligere udstedt flere gruppefritagelsesforordninger. I 2008 blev disse forordninger dog afløst af en ny generel gruppefritagelsesforordning, der kodificerer de eksisterende regler og medtager flere nye former for foranstaltninger, der er fritaget for anmeldelsespligten. Som følge heraf kan medlemsstaterne yde støtte, der opfylder betingelserne i den generelle gruppefritagelsesforordning, uden at skulle anmelde den på forhånd og sikre sig Kommissionens godkendelse. Bilaget indeholder flere oplysninger om den generelle

gruppefritagelsesforordning (faktablad 1). I en anden forordning kodificeres anvendelsen af de minimis-reglen, hvori det er fastsat, at støtte til en virksomhed, som ikke overstiger tærsklen på 200 000 EUR i en periode på tre regnskabsår, og som opfylder visse betingelser, ikke skal betragtes som statsstøtte efter traktatens artikel 87, stk. 1, da den ikke anses for at kunne påvirke samhandelen eller fordreje konkurrencevilkårene (faktablad 13). En sådan støtte skal derfor ikke anmeldes.

Som følge af moderniseringsprocessen må der skelnes mellem følgende to typer støtteforanstaltninger:

- **Støtteforanstaltninger, der er fritaget for anmeldelsespligten**

Individuelle støtteforanstaltninger eller støtteordninger, som opfylder alle de betingelser, der er fastlagt i den generelle gruppefritagelsesforordning, behøver ikke at blive anmeldt til Kommissionen. Medlemsstaten skal i stedet forelægge Kommissionen en kortfattet beskrivelse af støtteforanstaltningen inden 20 arbejdsdage *efter* foranstaltningens gennemførelse. Når en støtteforanstaltning opfylder alle betingelserne i de minimis-forordningen (faktablad 13), er den pågældende medlemsstat ikke engang forpligtet til at give Kommissionen sådanne kortfattede oplysninger (men dog forpligtet til at føre kontrol med støtten i henhold til de minimis-forordningen). Med hensyn til foranstaltninger, der er fritaget for anmeldelse i henhold til den generelle gruppefritagelsesforordning, er medlemsstaterne også forpligtede til at offentliggøre deres fulde ordlyd på internettet, så længe foranstaltningerne er i kraft.

- **Anmeldelsespligtige støtteforanstaltninger**

Den 22.3.1999 vedtog Rådet forordning (EF) 659/1999 (senere ændret)¹⁰ om de procedureregler, der skal anvendes på statsstøtteområdet. Herefter fulgte Kommissionens forordning (EF) nr. 794/2004¹¹ om gennemførelsen af ovennævnte rådsforordning. Nedenfor gives en kort oversigt over de regler, der gælder for en normal anmeldelsespligtig sag:

- **Anmeldelse**

Det er den pågældende medlemsstat (de centrale myndigheder), der skal anmelde planlagte støtteforanstaltninger gennem sin faste repræsentation. For at fremskynde behandlingen har Kommissionen udarbejdet standardiserede anmeldelsesformularer til de fleste former for støtte, og for at lette og fremskynde anmeldelsesprocessen er der stillet et elektronisk anmeldelsessystem ("SANI") til rådighed for medlemsstaterne.

Ved en række mindre ændringer i eksisterende støtteforanstaltninger anvendes et forenklet anmeldelsessystem og en hurtigere beslutningsprocedure, som dog kun kan accepteres, hvis Kommissionen er blevet løbende orienteret om gennemførelsen af den pågældende eksisterende foranstaltning.

- **Anmodning om supplerende oplysninger**

Hvis anmeldelsen er ufuldstændig, vil Kommissionen anmode om supplerende oplysninger,

¹⁰ EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1.

¹¹ Kommissionens forordning (EF) nr. 794/2004 af 21. april 2004 om gennemførelse af Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93, EUT L 140 af 30.4.2004, s. 1-134.

som den pågældende medlemsstat normalt skal fremsende inden 20 dage.

- **Undersøgelse og beslutning:**

Kommissionen har to måneder til at undersøge den planlagte støtte. Denne to måneders periode løber fra det tidspunkt, hvor Kommissionen har modtaget alle de oplysninger, den behøver for at kunne vurdere sagen, og anmeldelsen kan anses for fuldstændig. Undersøgelsen afsluttes normalt med enten en "beslutning om ikke at rejse indsigelse" eller en "beslutning om at indlede en procedure efter artikel 88, stk. 2".

Hvis Kommissionen beslutter ikke at rejse indsigelse, kan den pågældende støtteforanstaltning gennemføres.

Kommissionen indleder proceduren efter artikel 88, stk. 2, hvis den nærer tvivl om, hvorvidt den anmeldte støtteforanstaltning er forenelig med fællesmarkedet. I sådanne tilfælde indleder Kommissionen en "formel undersøgelse". Den offentliggør en beskrivelse af støtten i Den Europæiske Unions Tidende og på sit websted med en opfordring til den pågældende medlemsstat og andre interesserede parter til at fremsætte bemærkninger dertil. Når undersøgelsen er afsluttet, vedtager Kommissionen en endelig beslutning, som kan være enten positiv (støtteforanstaltningen kan iværksættes), negativ (støtteforanstaltningen må ikke iværksættes) eller positiv, men på visse betingelser (støtteforanstaltninger kan iværksættes, hvis bestemte betingelser er opfyldt). En sådan undersøgelse varer normalt højst 18 måneder.

Alle beslutninger kan *prøves ved EF-domstolen* i henhold til traktatens artikel 230. De nationale domstole spiller også en rolle i forbindelse med håndhævelsen af Kommissionens beslutninger om, at støtten skal kræves tilbagebetalt.

6. Statsstøtte i forbindelse med programmerne under strukturfondene

De operationelle programmer under strukturfondene for 2007-2013 indeholder følgende standardformulering: "Al offentlig støtte, der tildeles under det operationelle program, skal være i overensstemmelse med de formelle og materielle regler for statsstøtte, der er gældende på det tidspunkt, hvor den offentlige støtte bevilges". Det påhviler forvaltningsmyndighederne at sikre, at denne betingelse er opfyldt.

Bilag: Faktablade om statsstøtte

Bilaget består af 13 faktablade, som hver især behandler et statsstøtteemne, og som er opstillet enten efter støttekategori eller efter støtteinstrument.

Hvert faktablad er et sammendrag af de vigtigste bestemmelser om det pågældende emne. Det indeholder desuden en nøjagtig henvisning til de relevante forordninger, retningslinjer, rammebestemmelser eller meddelelser, som Kommissionen har udstedt på området. De retsregler, som faktabladene indeholder en henvisning til, findes også i deres fulde ordlyd på GD COMP's websted: (http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/legislation.html).

- Faktablad 1 Generel gruppefritagelsesforordning
- Faktablad 2 Støtte til modvirkning af klimaændringer og andre former for miljøbeskyttelse
- Faktablad 3 Støtte til forskning, udvikling og innovation
- Faktablad 4 Regionalstøtte
- Faktablad 5 Støtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder
- Faktablad 6 Støtte til små og mellemstore virksomheder
- Faktablad 7 Beskæftigelsesstøtte
- Faktablad 8 Uddannelsesstøtte
- Faktablad 9 Risikokapitalforanstaltninger
- Faktablad 10 Statsstøtteelementer i forbindelse med offentlige myndigheders salg af jord og bygninger
- Faktablad 11 Tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse
- Faktablad 12 Garantimeddelelsen
- Faktablad 13 De minimis-reglen

Bemærk:

Disse faktablade er koncise og, i nogle tilfælde, forenkede sammendrag af statsstøttelovgivningen. Man kan naturligvis ikke påberåbe sig rettigheder på grundlag af de sammendrag og tabeller, som faktabladene indeholder. For at få en mere autoritativ version af støttereglerne på de enkelte områder henvises læseren til de relevante retsakter, som hvert enkelt faktablad indeholder en nøjagtig henvisning til.

Denne udgave af vejledningen blev ajourført den 30. September 2008.

Faktablad 1 Generel gruppefritagelsesforordning

Reference

Dette faktablad er et sammendrag af "Kommissionens forordning (EF) nr. 800/2008 af 6. august 2008 om visse former for støttes forenelighed med fællesmarkedet i henhold til traktatens artikel 87 og 88", EUT L 214 af 9.8.2008, s. 3-47, (i det følgende benævnt "den generelle gruppefritagelsesforordning").

Yderligere oplysninger om anvendelsen af den generelle gruppefritagelsesforordning på de enkelte former for støtte findes i de forskellige faktablade i dette bilag under det relevante emne.

Anvendelsesområde

Den generelle gruppefritagelsesforordning gælder for alle erhvervssektorer med undtagelse af fiskeri og akvakultur, landbrug og kulindustri¹², *regionalstøtte* til stålindustrien, skibsbygningsindustrien og kemofiberindustrien samt regionalstøtteordninger, der tager sigte på bestemte erhvervssektorer (bortset fra turisme). Den gælder ikke for støtte til eksportrelaterede aktiviteter eller til fremme af brugen af indenlandske frem for importerede varer. Den finder ikke anvendelse på ad hoc-støtte til store virksomheder, bortset fra regional investerings- og beskæftigelsesstøtte.

Den generelle gruppefritagelsesforordning indeholder individuelle støttelofter¹³ (for hver støttekategori), hvorunder den finder anvendelse.

Begreber

Foranstaltninger, der er anført i den generelle gruppefritagelsesforordning, og som opfylder de kriterier og betingelser, der er fastlagt deri, er fritaget for anmeldelsespligten. Medlemsstaterne kan derfor frit gennemføre dem, uden at Kommissionen behøver at foretage en yderligere vurdering deraf.

Støtte, der ikke er omfattet af den generelle gruppefritagelsesforordning, er fortsat omfattet af anmeldelsespligten og Kommissionens normale vurdering af statsstøtte.

Den generelle gruppefritagelsesforordning **konsoliderer** og harmoniserer de regler, der tidligere var fastsat i forskellige forordninger, i én tekst. Den **udvider** også det område, der er fritaget for anmeldelse, med fem støttekategorier, der ikke tidligere har været fritaget (støtte til miljøbeskyttelse, støtte til innovation, støtte til forskning og udvikling til store virksomheder, støtte i form af risikovillig kapital og støtte til nye virksomheder, der oprettet af kvindelige iværksættere).

¹² Der kan dog ydes støtte til uddannelse, risikokapital, F&U&I, støtte til dårligt stillede og handicappede arbejdstagere og til miljøbeskyttelse under visse omstændigheder på de betingelser, der er fastsat i den generelle gruppefritagelsesforordning.

¹³ F.eks. investeringsstøtte til miljøbeskyttelse på højst 7,5 mio. EUR, støtte til konsulentbistand til SMV på 2 mio. EUR, til grundforskning på 20 mio. EUR, til industriel forskning på 10 mio. EUR og til handicappede arbejdstagere på 10 mio. EUR.

Den generelle gruppefritagelsesforordning finder kun anvendelse på "**gennemsigtig**" støtte, dvs. tilskud og rentetilskud, lån, hvor der ved bruttosubventionsækvivalenten tages hensyn til referencesatsen, garantiordninger, skatte- og afgiftslempelser (med et loft) og tilbagebetalingspligtige lån på visse betingelser.

Støtte er kun tilladt, hvis den har en **tilskyndelsesvirkning**. Den generelle gruppefritagelsesforordning indeholder forskellige kriterier for kontrol af tilskyndelsesvirkningen med forskellig kompleksitet. (i) for visse typer foranstaltninger formodes der at foreligge en tilskyndelsesvirkning, (ii) for SMV er der tale om en tilskyndelsesvirkning, hvis ansøgningen om støtte blev indgivet, inden projektet blev påbegyndt, (iii) og for store virksomheder skal medlemsstaten ud over ovenstående efterprøve de grundlæggende betingelser i dokumentationen.

De omfattede støttekategorier og støtteintensiteten

Den generelle gruppefritagelsesforordning tillader følgende former for støtte:

- støtte til SMV
- støtte til forskning og innovation
- regionalstøtte,
- uddannelsesstøtte:
- beskæftigelsesstøtte
- støtte i form af risikovillig kapital
- støtte til miljøbeskyttelse
- støtte til fremme af iværksættervirksomhed

Table 3. Støttekategorier, relevante støttebeløb og støtteintensitet i henhold til den generelle gruppefritagelsesforordning

Støtteforanstaltningens art	Maksimal tilladt støtte efter den generelle gruppefritagelsesforordning	Maksimal støtteintensitet efter den generelle gruppefritagelsesforordning
Regional investerings- og beskæftigelsesstøtte (kun tilladt i støtteberettigede områder) (art. 13) (store, mellemstore og små virksomheder)	Støtte på under 75 % af maksimumstøtten til investeringer med støtteberettigede omkostninger på 100 mio. EUR	<ul style="list-style-type: none"> • Regionalstøtteintensitet i henhold til de respektive regionalstøttekort og • + 20 procentpoint for små virksomheder • + 10 procentpoint for mellemstore virksomheder (undtagen store investeringsprojekter og transport)¹⁴

¹⁴ For landbruget anvendes forskellige støtteintensiteter.

Støtteforanstaltningens art	Maksimal tilladt støtte efter den generelle gruppefritagelsesforordning	Maksimal støtteintensitet efter den generelle gruppefritagelsesforordning
Støtte til nyoprettede små virksomheder (art. 14)	<ul style="list-style-type: none"> • 2 mio. EUR pr. virksomhed i artikel 87(3)(a)-områder • 1 mio. EUR pr. virksomhed i artikel 87(3)(c)-områder • <i>årlige</i> beløb pr. virksomhed - højst 33 % af ovennævnte støttebeløb 	<p><i>87(3)(a)-områder</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 35 % i de tre første år efter oprettelsen af en virksomhed • 25 % to år efter <p><i>87(3)(c)-områder</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 25 % de første tre år efter oprettelsen af en virksomhed • 15 % to år efter¹⁵
<p>Investerings- og beskæftigelsesstøtte til SMV (kun tilladt uden for støtteberettigede områder) (art. 15)</p> <p>Til investeringer i forarbejdning og afsætning af landbrugsprodukter</p>	<p>7,5 mio. EUR pr. virksomhed og pr. projekt</p> <p>7,5 mio. EUR pr. virksomhed og pr. projekt</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 20 % for små virksomheder • 10 % for mellemstore virksomheder • 75 % i yderregionerne • 65 % på de mindre Ægæiske Øer • 50 % i artikel 87(3)(a)-områder • 40 % i alle andre områder.
Støtte til nye små virksomheder oprettet af kvindelige iværksættere	1 mio. EUR pr. virksomhed (højst 33 % heraf om året)	15 % i de første fem år
Støtte til konsulentbistand til SMV	2 mio. EUR pr. virksomhed og pr. projekt	50 %
Støtte til SMV's deltagelse i messer	2 mio. EUR pr. virksomhed og pr. projekt	50 %

¹⁵ I visse tilfælde kan der ydes et tillæg på yderligere 5 % af de støtteberettigede omkostninger.

Støtteforanstaltningens art	Maksimal tilladt støtte efter den generelle gruppefritagelsesforordning	Maksimal støtteintensitet efter den generelle gruppefritagelsesforordning
Støtte i form af risikovillig kapital	1,5 mio. EUR pr. målvirksomhed pr. 12 måneder	Ikke angivet
Støtte til forskning og udvikling	<ul style="list-style-type: none"> • <i>grundforskning</i>: 20 mio. EUR • <i>industriel forskning</i>: 10 mio. EUR • <i>andet</i>: 7,5 mio. EUR pr. virksomhed og pr. projekt • 2 x, hvis der er tale om et EUREKA-projekt¹⁶ 	<p><i>Store virksomheder:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • grundforskning 100 % • industriel forskning 50 % • eksperimentel udvikling 25 % <p><i>Mellemstore virksomheder:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • industriel forskning: 60 % • eksperimentel udvikling 35 % <p><i>Små virksomheder:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • industriel forskning 70 % • eksperimentel udvikling 45 % <p>+ 15 procentpoints (op til 80 % i alt), hvis to eller flere samarbejder</p>
Støtte til tekniske gennemførlighedsundersøgelser	<ul style="list-style-type: none"> • <i>grundforskning</i> :20 mio. EUR • <i>industriel forskning</i>: 10 mio. EUR • <i>andet</i> : 7,5 mio. EUR pr. virksomhed og pr. projekt • 2 x, hvis der er tale om et EUREKA-projekt 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>SMV</i>: 75 % til industrielle forskningsundersøgelser, 50 % eksperimentelle udviklingsundersøgelser • <i>store virksomheder</i>: 65 % til industrielle forskningsundersøgelser, 40 % til eksperimentelle udviklingsundersøgelser
Støtte til SMV's udgifter til industrielle ejendomsrettigheder	5 mio. EUR pr. virksomhed og pr. projekt	<ul style="list-style-type: none"> • <i>grundforskning</i> :100 % • <i>industriel forskning</i> :50 % <p><i>eksperimentel udvikling</i>: 25 %</p>

¹⁶ Eureka er et Europa-dækkende netværk for markedsorienterede industrielle F&U-organisationer.

Støtteforanstaltningens art	Maksimal tilladt støtte efter den generelle gruppefritagelsesforordning	Maksimal støtteintensitet efter den generelle gruppefritagelsesforordning
Støtte til unge innovative virksomheder	<ul style="list-style-type: none"> • 1 mio. EUR • 1,5 mio. EUR i artikel 87(3)(a)- områder • 1,25 mio. EUR i artikel 87(3)(c)- områder 	Ikke angivet
Støtte til forskning og udvikling i landbrugs- og fiskerisektoren	på særlige betingelser	100 på særlige betingelser
Støtte til innovationsrådgivning og til innovationssupportydelser (SMV)	200 000 EUR pr. virksomhed i tre år	75 %, medmindre der foreligger en national eller europæisk godkendelse
Støtte til lån af højt kvalificeret personale	Ikke angivet	50 % pr. virksomhed i tre år pr. lånt person
Uddannelsesstøtte	2 mio. EUR pr. uddannelsesprojekt	<ul style="list-style-type: none"> • 25 % til særlig uddannelse • 60 % til generel uddannelse • + 10 procentpoints for kandikappede/dårligt stillede arbejdstagere • +20 procentpoint for små virksomheder • +10 procentpoint for mellemstore virksomheder <p>100 % til søtransport</p>
Støtte i form af løntilskud til ansættelse af dårligt stillede arbejdstagere	5 mio. EUR pr. virksomhed og pr. projekt	50 %
Støtte i form af løntilskud til beskæftigelse af handicappede arbejdstagere	10 mio. EUR pr. virksomhed årligt	75 %
Støtte til kompensation for meromkostninger ved beskæftigelse af handicappede arbejdstagere	10 mio. EUR pr. virksomhed årligt	100 %
Investeringsstøtte, der sætter virksomheder i stand til at gå videre end fællesskabsstandarderne for miljøbeskyttelse eller øge miljøbeskyttelsesniveauet, hvor der ikke er vedtaget fællesskabsstandarder	7,5 mio. EUR pr. virksomhed og pr. projekt	<p>Store virksomheder: 35 %</p> <p>Mellemstore virksomheder: 45 %</p> <p>Små virksomheder: 55 %</p>

Støtteforanstaltningens art	Maksimal tilladt støtte efter den generelle gruppefritagelsesforordning	Maksimal støtteintensitet efter den generelle gruppefritagelsesforordning
Støtte til erhvervelse af transportmidler, der går videre end fællesskabsstandarderne	7,5 mio. EUR pr. virksomhed og pr. projekt	Store virksomheder: 35 % Mellemstore virksomheder: 45 % Små virksomheder: 55 %
Støtte, der sætter SMV i stand til tidligt at tilpasse sig nye fællesskabsstandarder	7,5 mio. EUR pr. virksomhed og pr. projekt	Hvis gennemførelsen sker mere end tre år før standarden træder i kraft: <ul style="list-style-type: none"> • 15 % for små virksomheder • 10 % for mellemstore virksomheder Hvis gennemførelsen sker 1-3 år før standarden træder i kraft: 10 % for små virksomheder
Støtte til miljøinvesteringer i energibesparende foranstaltninger	7,5 mio. EUR pr. virksomhed og pr. projekt	To beregningsmetoder: 1. <i>Ekstra investeringsomkostninger (netto):</i> <ul style="list-style-type: none"> • Store virksomheder: 60 % • Mellemstore virksomheder: 70 % • Små virksomheder 80 % 2. <i>Ekstra investeringsomkostninger (brutto):</i> <ul style="list-style-type: none"> • Store virksomheder: 20 % • Mellemstore virksomheder: 30 % Små virksomheder 40 %
Støtte til miljøinvesteringer i højeffektiv kraftvarmeproduktion	7,5 mio. EUR pr. virksomhed og pr. projekt	Store virksomheder 45 % Mellemstore virksomheder 55 % Små virksomheder 65 %
Støtte til miljøinvesteringer til fremme af energi fra vedvarende energikilder	7,5 mio. EUR pr. virksomhed og pr. projekt	Store virksomheder 45 % Mellemstore virksomheder 55 % Små virksomheder 65 %

Støtteforanstaltningens art	Maksimal tilladt støtte efter den generelle gruppefritagelsesforordning	Maksimal støtteintensitet efter den generelle gruppefritagelsesforordning
Støtte til miljøundersøgelser	Ikke angivet	Store virksomheder 50 % Mellemstore virksomheder 60 % Små virksomheder 70 %
Støtte i form af lempelse af miljøafgifter	Ikke angivet	Ingen intensitet (kun tilladt, hvis der betales mindst EU-minimum, i højst 10 år)

Kumulering

Kumulering af forskellige foranstaltninger i henhold til den generelle gruppefritagelsesforordning er mulig, så længe de vedrører *forskellige* påviselige støtteberettigede omkostninger. Med hensyn til de samme støtteberettigede omkostninger, er kumulering ikke tilladt i forbindelse med omkostninger, der helt eller delvis overlapper hinanden, så længe en sådan kumulering medfører overskridelse af den højeste tilladte støtteintensitet i henhold til den generelle gruppefritagelsesforordning.

Faktablad 2 Støtte til modvirkning af klimaændringer og andre former for miljøbeskyttelse

Reference

Dette faktablad er et sammendrag af "EF-retningslinjerne for statsstøtte til miljøbeskyttelse" (EUT C 82 af 1.4.2008, s. 1) (i dette faktablad kaldet "retningslinjerne"). Det indeholder også oplysninger om anvendelsen af den generelle gruppefritagelsesforordning på støtte til miljøbeskyttelse.

Anvendelsesområde

Retningslinjerne omfatter støtte til foranstaltninger, der tager sigte på at afhjælpe eller forebygge skader på det fysiske miljø eller naturressourcerne eller at fremme en mere effektiv udnyttelse af disse ressourcer. Statsstøttekontrollen på dette område sikrer, at foranstaltningerne medfører et højere miljøbeskyttelsesniveau, end det ville have været tilfældet uden støtten, og at støttens positive virkninger opvejer de negative.

Retningslinjerne gælder generelt for alle sektorer, der er omfattet af traktaten, herunder sektorer, der er underlagt særlige fællesskabsregler for statsstøtte (medmindre andet er fastsat i disse regler). Retningslinjerne gælder dog ikke for:

- Støtte til F&U eller udvikling eller fremstilling af miljøvenlige produkter. Investeringsstøtte til et miljøinnovativt aktiv (projekt) til mindskelse af egen forurening er dog omfattet af disse retningslinjer
- Uddannelsesstøtte på miljøområdet
- Primær landbrugsproduktion, hvis foranstaltningerne allerede er omfattet af EF's rammebestemmelser for statsstøtte til landbrug og skovbrug¹⁷
- Inden for fiskeri og akvakultur finder de kun anvendelse, hvis der ikke gælder andre specifikke bestemmelser
- Strandede omkostninger
- Fjernvarme, medmindre det medfører energibesparelser
- Transportinfrastrukturer som lufthavne, vejnet, jernbanenet, indre vandveje og søhavne
- Udvikling og fremstilling af miljøvenlige produkter, maskiner eller transportmidler med henblik på brug af færre naturressourcer og forbedring af sikkerheden og sundheden og
- Opsamling og lagring af CO₂.

¹⁷ EF-rammebestemmelser for statsstøtte til landbrug og skovbrug for 2007-2013, EUT C 319 af 27.12.2006.

VURDERING

Retningslinjerne afspejler den tilgang, der beskrives i handlingsplanen på statsstøtteområdet, nemlig en mere avanceret tilgang til statsstøtteanalysen og indførelse af en afvejningstest. Følgelig indeholder retningslinjerne regler, hvorefter Kommissionen enten foretager en standardvurdering (hvor statsstøtten kan findes forenelig, hvis den opfylder de mere enkle kriterier, der er fastlagt i afsnit 3 i retningslinjerne) eller en detaljeret vurdering (fastlagt i afsnit 5 i retningslinjerne), som kræver en grundigere analyse af foranstaltningerne og gennemførelse af en afvejningstest i hvert enkelt tilfælde. Principielt skal Kommissionen ifølge retningslinjerne se på statsstøtteforanstaltningernes tilskyndelsesvirkning, nødvendighed og proportionalitet.

Tabel 4. Tærskler, der udløser en detaljeret vurdering i henhold til retningslinjerne*

Foranstaltningens art	Standardvurdering	Detaljeret vurdering
Foranstaltninger omfattet af den generelle gruppefritagelsesforordning:	Ja (hvis betingelserne i den generelle gruppefritagelessforordning ikke er opfyldt)	Alle foranstaltninger, der er anmeldelsespligtige i henhold til den generelle gruppefritagelsesforordning
Al investeringsstøtte (uanset art)	Ja	7,5 mio. pr. virksomhed
Driftsstøtte til energibesparelser	Ja	5 mio. EUR pr. virksomhed i 5 år
Driftsstøtte til produktion af elektricitet fra vedvarende energikilder og/eller kombineret produktion af varme fra vedvarende energikilder	Ja	Den nye kapacitet til elproduktion fra vedvarende energikilder overstiger 125 MW
Driftsstøtte til produktion af biobrændstof	Ja	Den nye produktionskapacitet overstiger 150 000 t om året
Driftsstøtte til kraftvarmeproduktion:	Ja	Den nye kapacitet til kraftvarmeproduktion overstiger 200 MW
Støtte i form af lempelser af eller fritagelser for miljøafgifter	Ja	Nej

*Af alle andre støtteforanstaltninger i forbindelse med miljøbeskyttelse, der er fastsat i retningslinjerne og ikke er medtaget ovenfor, skal der foretages en standardvurdering.

Støtteforanstaltninger

Investeringsstøtte til virksomheder, der går videre end fællesskabsstandarderne eller øger miljøbeskyttelsesniveauet, når der ikke er vedtaget fællesskabsstandarder

- Støtteberettigede omkostninger: Kun de ekstra investeringsomkostninger, der er nødvendige for at opnå et højere miljøbeskyttelsesniveau. Der tages hensyn til driftsoverskud/driftsomkostninger i 5 år. Der kan foretages støtteberettigede investeringer

i jord, bygninger, anlæg, udstyr og teknologioverførsel. Der kan ikke ydes støtte til at nå standarder, som er vedtaget, men endnu ikke trådt i kraft.

Investeringsstøtte til erhvervelse af nye transportmidler, der går videre end fællesskabsstandarderne eller øger miljøbeskyttelsesniveauet, når der ikke er vedtaget fællesskabsstandarder

- Støtteberettigede omkostninger: Kun de ekstra investeringsomkostninger, der er nødvendige for at opnå et højere miljøbeskyttelsesniveau. Der tages hensyn til driftsoverskud/driftsomkostninger i 5 år. Støtte til erhvervelse af nye køretøjer til transport ad vej, jernbane og indre vandveje samt søtransport, der er i overensstemmelse med vedtagne fællesskabsstandarder, som endnu ikke er i kraft, er tilladt, hvis de nye standarder ikke finder anvendelse med tilbagevirkende kraft. Der kan også ydes støtte til opdatering af udstyr på eksisterende transportmidler.

Investeringsstøtte til tidlig tilpasning til nye fællesskabsstandarder

- Støtteberettigede omkostninger: Kun de ekstra omkostninger, der er nødvendige for at opnå et højere miljøbeskyttelsesniveau. Der tages hensyn til driftsoverskud/driftsomkostninger i 5 år. Der kan foretages støtteberettigede investeringer i jord, bygninger, anlæg, udstyr og teknologioverførsel. Der kan ydes støtte, hvis tilpasningen finder sted mindst et år, før fællesskabsstandarderne træder i kraft.

Støtte til energibesparelser

Investeringsstøtte

- Støtteberettigede omkostninger: Kun de ekstraomkostninger, der er direkte forbundet med energibesparelser og et energibesparelsesniveau, der er højere end fællesskabsstandarderne. Desuden skal driftsoverskud og driftsomkostninger, der opstår i de første tre år af investeringens løbetid (for SMV), de første fire år (for store virksomheder uden for EU's ordning for handel med CO₂-emissionsrettigheder) eller de første fem år (for store virksomheder, der deltager i EU's ordning for handel med CO₂-emissionsrettigheder) henholdsvis fratrækkes og lægges til. Der kan foretages støtteberettigede investeringer i jord, bygninger, anlæg, udstyr og teknologioverførsel.

Driftsstøtte

- Støtten ydes kun for at kompensere for ekstra nettoproduktionsomkostninger under hensyntagen til de fordele, der følger af energibesparelsen. Den tildelte investeringsstøtte trækkes fra produktionsomkostningerne. Gyldigheden er begrænset til fem år.

Støtte til vedvarende energikilder

Investeringsstøtte

- Støtteberettigede omkostninger: Kun de ekstra investeringsomkostninger, som pålægges støttemodtageren i forhold til et konventionelt kraftværk eller varmesystem med samme kapacitet. De støtteberettigede omkostninger skal beregnes med fradrag af eventuelle driftsoverskud og driftsomkostninger, der opstår i de første fem år af investeringens løbetid. Der kan foretages støtteberettigede investeringer i jord, bygninger, anlæg, udstyr

og teknologioverførsel.

- Der kan kun ydes støtte til biobrændstoffer, hvis der er tale om bæredygtige biobrændstoffer.

Driftsstøtte

- Til dækning af forskellen mellem omkostningerne ved produktion af energi fra vedvarende energikilder og markedsprisen for den pågældende energiform.

Støtte til kraftvarmeproduktion

Investeringsstøtte

- Støtteberettigede omkostninger: Kun de ekstra investeringsomkostninger, der er nødvendige for at opnå et højeffektivt kraftvarmeanlæg sammenlignet med referenceinvesteringen. De støtteberettigede omkostninger skal beregnes med fradrag af eventuelle driftsoverskud og driftsomkostninger, der opstår i de første fem år af investeringens løbetid. Der kan foretages støtteberettigede investeringer i jord, bygninger, anlæg, udstyr og teknologioverførsel.

Driftsstøtte

- Der gælder de samme regler som for vedvarende energi. Støtteberettigede anlæg: virksomheder, som forestår offentlig el- og varmforsyning, når produktionsomkostningerne er højere end markedsprisen. Kun industriel anvendelse, når det kan påvises, at produktionsomkostningerne for en energienhed ved brug af denne teknik er højere end markedsprisen for en konventionel energienhed.

Investeringsstøtte til energieffektiv fjernvarme

- Støtteberettigede omkostninger: Kun de ekstra investeringsomkostninger, som pålægges støttemodtageren i forhold til et konventionelt varmesystem med samme kapacitet. De støtteberettigede omkostninger skal beregnes med fradrag af eventuelle driftsoverskud og driftsomkostninger, der opstår i de første fem år af investeringens løbetid. Der kan foretages støtteberettigede investeringer i jord, bygninger, anlæg, udstyr og teknologioverførsel.

Støtte til affaldshåndtering

- Støtteberettigede omkostninger: Kun de ekstra investeringsomkostninger, der er nødvendige for at foretage en investering i affaldshåndtering, og som bæres af støttemodtageren, sammenlignet med referenceinvesteringen. De støtteberettigede omkostninger skal beregnes med fradrag af eventuelle driftsoverskud og driftsomkostninger, der opstår i de første fem år af investeringens løbetid.
- Omfatter på særlige betingelser genanvendelse, genbrug og genvinding. Tager sigte på at nedbringe den forurening, der forårsages af andre virksomheder. Omfatter ikke forurening forårsaget af støttemodtageren selv.

Støtte til rensning af forurenede industrigrunde

- Hvis ikke det er muligt at udpege den ansvarlige for forureningen eller at drage vedkommende til ansvar, vil den person, der er ansvarlig for rensningen af grunden, kunne modtage støtte. "Forureneren" er den person, som er ansvarlig for forureningen efter gældende ret i den enkelte medlemsstat.
- De støtteberettigede omkostninger er lig med omkostningerne ved rensningsarbejdet fratrukket grundens værdistigning.

Støtte til flytning af virksomheder

- Der kan kun ydes støtte til flytning af visse virksomheder, hvis flytningen er begrundet i miljøbeskyttelseshensyn og foranlediget af en administrativ eller retslig afgørelse om flyttepåbud eller sker efter aftale mellem virksomheden og den kompetente offentlige myndighed. Desuden skal virksomheden overholde de strengeste miljøkrav, der gælder i det nye etableringsområde.
- De støtteberettigede omkostninger omfatter kun nettoomkostningerne ved flytningen. Kommissionen vil tage hensyn til indtægter (indtægter fra salg eller udlejning af de fraflyttede anlæg og grunde) og omkostninger (køb af jord, opførelse eller køb af nyt anlæg, konventionalbod).

Støtte i form af handelsordninger for emissionstilladelser

- Støtten kan kun være forenelig, hvis ordningerne er udformet med henblik på at nå miljømål, der går videre end bindende fællesskabsstandarder, hvis tildelingen er gennemsigtig og objektiv, hvis det samlede antal tilladelser eller kvoter under markedsværdi pr. virksomhed ikke er højere end dens behov, hvis der ikke sker nogen favorisering af nye markedsdeltagere, og der ikke er urimelige hindringer for markedsadgang.
- Støttens nødvendighed og proportionalitet vil blive vurderet. Uden støtten (dvs. fuld auktionering) skal ordningen føre til en betydelig stigning i produktionsomkostningerne, som ikke kan væltes over på forbrugerne, uden at det fører til en betydelig salgsnedgang, og det er ikke muligt at nedbringe emissionsniveauet for at gøre prisen på tilladelserne overkommelige.
- Der er ikke taget hensyn til nødvendigheds- og proportionalitetstesten, hvad angår tildelingerne for handelsperioden for EU's ordning for handel med CO₂-emissionsrettigheder, der slutter den 31. december 2012.

Støtte i form af lempelser af eller fritagelser for miljøafgifter

- Det forudsættes, at støtten i det mindste indirekte bidrager til at forbedre miljøbeskyttelsesniveauet, og at afgiftslempelserne eller afgiftsfritagelserne ikke underminerer afgiftens generelle mål.
- *Harmoniserede afgifter:* Støtte, der er forenelig i ti år, hvis støttemodtagerne mindst betaler fællesskabets minimumsafgift, og hvis lempelsen eller fritagelsen er forenelig med den relevante fællesskabslovgivning.
- *Ikke-harmoniserede afgifter og harmoniserede afgifter, hvis den betalte afgift ligger under fællesskabets minimumsafgift:* Enhver afgiftsfritagelse eller -nedsættelse skal være nødvendig og proportionel:

- *Støttens nødvendige karakter:* Udvælgelsen af støttemodtagere skal baseres på objektive og gennemsigtige kriterier, miljøafgiften uden lempelser skal føre til en betydelig stigning i produktionsomkostningerne, som ikke kan væltes over på forbrugerne, uden at det fører til betydelig salgsnedgang.
- *Støttens proportionalitet:* Hver enkelt støttemodtager betaler en del af den nationale afgift afhængigt af sine resultater i forhold til den bedste teknik i EØS eller 20 % af det nationale niveau (medmindre en lavere afgift er begrundet som følge af begrænset fordrejning af konkurrencen), eller der indgås miljøaftaler mellem medlemsstaterne og støttemodtagerne.

Princip for beregning af ekstra investeringsomkostninger

Ekstra investeringsomkostninger beregnes i to trin:

1. Investeringsomkostningerne beregnes med reference til den kontrafaktiske situation, når der ikke ydes statsstøtte. Det kontrafaktiske scenario skal være troværdigt og som mindstekrav opfylde gældende fællesskabsstandarder.
2. Ethvert driftsoverskud, der opstår inden for en fast tidsperiode (normalt fem år) af investeringens løbetid, fratrækkes, og tilsvarende driftsomkostninger lægges til.

Maksimumsstøtte

Tabel 5. Oversigt over den maksimale støtteintensitet udtrykt i procent af de støtteberettigede omkostninger

Støtteforanstaltningens art	Investeringsstøtte	Driftsstøtte
(a) Investeringsstøtte til virksomheder, der går videre end fællesskabsstandarderne eller øger miljøbeskyttelsesniveauet, når der ikke er vedtaget fællesskabsstandarder og (b) erhvervelse af nye transportmidler, der går videre end fællesskabsstandarderne eller øger miljøbeskyttelsesniveauet, når der ikke er vedtaget fællesskabsstandarder	Små virksomheder 70 % Mellemstore virksomheder: 60 % Store virksomheder: 50 % Udbud: 100 % Bonus for økoinnovation: +10 %	

Støtteforanstaltningens art	Investeringsstøtte	Driftsstøtte
(c) Investeringsstøtte til tidlig tilpasning til nye fællesskabsstandarder	<p>Mere end 3 år forud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Små virksomheder: 25 % • Mellemstore virksomheder: 20 % • Store virksomheder: 15 % <p>Mellem 1 og 3 år forud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Små virksomheder: 20 % • Mellemstore virksomheder: 15 % • Store virksomheder: 10 % 	
(d) Støtte til miljøundersøgelser	<p>Små virksomheder: 70 %</p> <p>Mellemstore virksomheder: 60 %</p> <p>Store virksomheder: 50 %</p>	
(e) Støtte til energibesparelser	<p>Små virksomheder: 80 %</p> <p>Mellemstore virksomheder: 70 %</p> <p>Store virksomheder: 60 %</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 100 % af de ekstra omkostninger med lineær nedgang til 0 i løbet af 5 år ELLER • 50 % af ekstraomkostningerne i 5 år
(f) Støtte til vedvarende energikilder	<p>Små virksomheder: 80 %</p> <p>Mellemstore virksomheder: 70 %</p> <p>Store virksomheder: 60 %</p> <p>Udbud: 100 %</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kompensation for forskel mellem produktionsomkostningerne og markedsprisen <p>ELLER</p> <ul style="list-style-type: none"> • 100 % af de ekstra omkostninger med lineær nedgang til 0 i løbet af 5 år ELLER 50 % af ekstraomkostningerne i 5 år

Støtteforanstaltningens art	Investeringsstøtte	Driftsstøtte
(g) Støtte til kraftvarmeproduktion	Små virksomheder: 80 % Mellemstore virksomheder: 70 % Store virksomheder: 60 % Udbud: 100 %	Reglerne for vedvarende energi finder anvendelse
(h) Støtte til energieffektiv fjernvarme	Små virksomheder: 70 % Mellemstore virksomheder: 60 % Store virksomheder: 50 % Udbud: 100 %	
(i) Støtte til affaldshåndtering	Små virksomheder: 70 % Mellemstore virksomheder: 60 % Store virksomheder: 50 %	
(j) Støtte til rensning af forurenede grunde	100 % af de støtteberettigede omkostninger	
Støtte til flytning af virksomheder	Små virksomheder: 70 % Mellemstore virksomheder: 60 % Store virksomheder: 50 %	

Anmeldelse

Den generelle gruppefritagelsesforordning indførte nye kategorier af miljøstøtte, der er fritaget for anmeldelseskravet. Hvis de betingelser, der er fastsat i den generelle gruppefritagelsesforordning (herunder særlige støtteintensiteter), er opfyldt, er det i visse tilfælde ikke nødvendigt at anmelde investeringsstøtte, der giver virksomhederne mulighed for at gå videre end fællesskabsstandarderne for miljøbeskyttelse eller forbedre miljøbeskyttelsen, når der ikke foreligger fællesskabsstandarder, støtte til erhvervelse af nye transportmidler, der går videre end fællesskabsstandarderne eller øger miljøbeskyttelsesniveauet, hvor der ikke er vedtaget fællesskabsstandarder, støtte, der sætter SMV i stand til tidligt at tilpasse sig nye fællesskabsstandarder, investeringsstøtte til

energibesparelserforanstaltninger, investeringsstøtte til højeffektiv kraftvarmeproduktion, investeringsstøtte til fremme af energi fra vedvarende energikilder, støtte til miljøundersøgelser og støtte i form af nedsættelse af miljøafgifterne.

En sådan støtte skal dog anmeldes, hvis den overstiger de individuelle anmeldelsestærskler på 7,5 mio. EUR pr. virksomhed pr. investeringsprojekt. Hvis betingelserne i den generelle gruppefritagelsesforordning ikke er opfyldt, skal støtten ligeledes anmeldes og vurderes på grundlag af retningslinjerne.

Faktablad 3 Støtte til forskning, udvikling og innovation

Reference

Dette faktablad er et sammendrag af "Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til forskning og udvikling og innovation" (EUT C 323 af 30.12.2006, s. 1) (i dette faktablad kaldet "rammebestemmelserne"). Det indeholder også oplysninger om anvendelsen af den generelle gruppefritagelsesforordning på støtte til forskning, udvikling og innovation.

Anvendelsesområde

Rammebestemmelserne omfatter alle foranstaltninger, hvorved der ydes statsstøtte til virksomhedernes forskning, udvikling og innovation.

Støtte til F&U&I, der ikke betragtes som statsstøtte:

- offentlig finansiering af forskningsinstitutioners F&U&I-aktiviteter, der ikke er af økonomisk art
- F&U, som offentlige myndigheder har bestilt hos virksomhederne på markedsvilkår (offentligt udbud).

Sektorer, der er omfattet af særregler:

- transport ad jernbane, landevej og indre vandveje
- landbrug og fiskeri: maksimal støtteintensitet på 100 % i alle tilfælde (på visse betingelser)

Begreber

Grundforskning: forsøgsmæssigt eller teoretisk arbejde hovedsagelig med henblik på erhvervelse af ny viden om fænomener og observerbare forholds grundlæggende elementer uden specifik praktisk anvendelse for øje.

Industriel forskning: planlagt forskning eller kritiske undersøgelser med det formål at erhverve ny viden eller nye færdigheder med henblik på udvikling af nye produkter, produktionsmetoder eller tjenesteydelser eller med henblik på en mærkbar forbedring af de eksisterende produkter, produktionsmetoder eller tjenesteydelser.

Eksperimentel udvikling: erhvervelse, kombination, udformning og anvendelse af eksisterende videnskabelig, teknologisk, kommerciel og anden relevant viden og færdigheder med henblik på at udarbejde planer, projekter eller tegninger for nye, ændrede eller forbedrede produkter, produktionsmetoder eller tjenesteydelser (herunder udvikling af kommercielt anvendelige prototyper eller pilotprojekter på visse betingelser).

Støtteforanstaltninger

En række foranstaltninger betragtes i rammebestemmelserne som støtteberettigede i henhold til traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), nemlig støtte til:

- F&U-projekter
- tekniske gennemførlighedsundersøgelser
- SMV's udgifter til industrielle ejendomsrettigheder
- unge innovative virksomheder
- proces- og organisationsinnovation inden for tjenesteydelser
- innovationsrådgivning og innovationssupportydelser
- lån af højt kvalificeret personale og
- innovationsklynger.

Støtteberettigede omkostninger

De støtteberettigede omkostninger afhænger af den planlagte foranstaltnings art og er fastlagt i de relevante afsnit i rammebestemmelserne. For eksempel er følgende omkostninger støtteberettigede i forbindelse med *støtte til F&U-projekter* (dvs. den første kategori, der er nævnt ovenfor):

- personaleudgifter, i det omfang personalet er beskæftiget med forskningsprojektet
- udgifter til instrumenter og udstyr, jord og bygninger, i det omfang og den periode de anvendes til forskningsprojektet (eventuelt med afskrivninger)
- udgifter til kontraktforskning, teknisk viden og patenter, der er købt eller lejet hos udenforstående kilder til markedspriser
- udgifter til konsulentbistand og tilsvarende tjenesteydelser, der udelukkende anvendes i forbindelse med forskningsprojektet
- yderligere generalomkostninger, der er direkte knyttet til forskningsprojektet
- andre driftsudgifter, der er direkte knyttet til forskningsprojektet.

Støtteintensitet

Som det er tilfældet med de støtteberettigede omkostninger, afhænger støtteintensiteten også af den pågældende foranstaltning. Nedenstående tabel illustrerer som eksempel den støtteintensitet, der gælder i forbindelse med *støtte til F&U-projekter* :

Tabel 6. Støtteintensitetet i forbindelse med støtte til F&U-projekter

F&U-type	Små virksomheder	Mellemstore virksomheder	Store virksomheder
Grundforskning	100 %	100 %	100 %
Industriel forskning	70 %	60 %	50 %
Industriel forskning, der indebærer:			
<ul style="list-style-type: none"> • samarbejde mellem virksomheder; for store virksomheder: grænseoverskridende samarbejde eller samarbejde med mindst en SMV, eller • samarbejde mellem en virksomhed og en forskningsinstitution, eller 	80 %	75 %	65 %

• formidling af resultater			
Eksperimentel udvikling	45 %	35 %	25 %
Eksperimentel udvikling, der indebærer:			
• samarbejde mellem virksomheder; for store virksomheder: grænseoverskridende samarbejde eller samarbejde med mindst en SMV, eller	60 %	50 %	40 %
• samarbejde mellem en virksomhed og en forskningsinstitution			

Særlige betingelser:

Rammebestemmelserne omfatter tre typer vurdering på grundlag af en afvejning af støttens positive og negative virkninger (afvejningstesten):

(i) *standardvurdering* – hvis projektet opfylder betingelserne i kapitel 5 i rammebestemmelserne, antages det, at afvejningstesten er positiv. Følgende foranstaltninger falder ind under denne kategori (forudsat at støtten kun ydes efter ansøgning til de nationale myndigheder):

- projektstøtte og gennemførlighedsundersøgelser, hvis støttemodtageren er en SMV, og støttebeløbet er lavere end 7,5 mio. EUR pr. SMV og pr. projekt
- støtte til SMV's udgifter til industrielle ejendomsrettigheder
- støtte til unge innovative virksomheder
- støtte til innovationsrådgivning
- støtte til innovationssupporttydelser og
- støtte til lån af højt kvalificeret personale.

(ii) *standardvurdering* plus *påvisning* af støttens tilskyndelsesvirkning og nødvendighed - i henhold til rammebestemmelsernes kapitel 5 og 6: for al anmeldt støtte, som ligger **under** tærsklerne for den detaljerede vurdering (nævnt nedenfor), **og** som ikke falder ind under en af kategorierne for standardvurderingen i henhold til kapitel 5 (hvor der formodes at være en tilskyndelsesvirkning)

(iii) *detaljeret vurdering* – på grund af en større risiko for konkurrenceforvridninger vil Kommissionen foretage en detaljeret vurdering af en foranstaltning, når støttebeløbet overstiger følgende :

- for projektstøtte og gennemførlighedsundersøgelser
 - 20 mio. EUR, hvis projektet overvejende består i grundforskning
 - 10 mio. EUR, hvis projektet overvejende består i industriel forskning
 - 7,5 mio. EUR for alle andre projekter
- for proces- eller organisationsinnovation inden for tjenesteydelser, 5 mio. EUR
- for innovationsklynger, 5 mio. EUR.

For hver enkelt støtteordning kræves en årlig gennemførelsesrapport.

Tabel 7. Kategorier af støtteforanstaltninger, relevante støtteløfter i henhold til den generelle gruppefritagelsesforordning og tærskler, der udløser en detaljeret vurdering i henhold til rammebestemmelserne

Støtteforanstaltning	Maksimal tilladt støtte efter den generelle gruppefritagelsesforordning	Standardvurdering (Rammebestemmelserne)	Detaljeret vurdering ¹⁸ (Rammebestemmelserne)
Projektstøtte og gennemførlighedsundersøgelser	<ul style="list-style-type: none"> • <i>grundforskning</i> : 20 mio. EUR • <i>industriel forskning</i>: 10 mio. EUR • <i>andet</i>: 7,5 mio. EUR pr. virksomhed og pr. projekt • 2x, hvis der er tale om et EUREKA-projekt¹⁹ 	Ja (hvis betingelserne i den generelle gruppefritagelsesforordning ikke er opfyldt)	<ul style="list-style-type: none"> • <i>grundforskning</i>: 20 mio. EUR • <i>industriel forskning</i>: 10 mio. EUR • <i>andet</i>: 7,5 mio. EUR pr. virksomhed og pr. projekt 2 x, hvis der er tale om et EUREKA-projekt
SMV's udgifter til industrielle ejendomsrettigheder	5 mio. EUR pr. virksomhed og pr. projekt	Ja	Nej
Unge innovative virksomheder	1 mio. EUR	Ja	Nej
Innovationsrådgivning og innovationssupportydelser	200 000 EUR pr. virksomhed i tre år	Ja	Nej
Lån af højt kvalificeret personale	50 % af de støtteberettigede omkostninger pr. virksomhed i tre år pr. lånt person	Ja	Nej
Proces- eller organisationsinnovation	Ikke omfattet af den generelle gruppefritagelsesforordning	Ja	Inden for tjenesteydelser: 5 mio. EUR pr. virksomhed og pr. projekt
Innovationsklynger	Ikke omfattet af den generelle gruppefritagelsesforordning	Ja	5 mio. pr. klynge

Anmeldelse

Den generelle gruppefritagelsesforordning indførte nye kategorier af støtte til forskning, udvikling og innovation, der er fritaget for anmeldelseskravet. På de betingelser, der er fastsat

¹⁸ Der skal også foretages en detaljeret vurdering af alle tilfælde, som anmeldes til Kommissionen på grund af den individuelle anmeldelsespligt, der er fastsat i den generelle gruppefritagelsesforordning.

¹⁹ Eureka er et Europa-dækkende netværk for markedsorienterede industrielle F&U-organisationer.

i den generelle gruppefritagelsesforordning (herunder særlige støtteintensiteter), er det i visse tilfælde ikke nødvendigt at anmelde støtte til forsknings- og udviklingsprojekter, støtte til tekniske gennemførlighedsundersøgelser, støtte til SMV's udgifter til industrielle ejendomsrettigheder, støtte til forskning og udvikling inden for landbrug og fiskeri, støtte til unge innovative virksomheder, støtte til innovationsrådgivning og innovationssupportydelser og støtte til lån af højt kvalificeret personale.

En sådan støtte skal dog anmeldes, hvis den overstiger de individuelle anmeldelsestærskler, der er anført i ovenstående tabel.

Hvis betingelserne i den generelle gruppefritagelsesforordning ikke er opfyldt, skal støtten ligeledes anmeldes og vurderes på grundlag af rammebestemmelserne.

Faktablad 4 Regionalstøtte

Referencer

Dette faktablad er et sammendrag af:

- Retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte for 2007-2013 (EUT C 54 af 4.3.2006, s.13) (i dette faktablad kaldet "retningslinjerne")
- Anvendelsen af den generelle gruppefritagelsesforordning på regional investerings- og beskæftigelsesstøtte og støtte til nyoprettede virksomheder.

Formål

Fremme af udviklingen i ugunstigt stillede regioner:

- gennem støtte til initialinvesteringer og investeringer og beskæftigelse i tilknytning til initialinvesteringer og nyoprettede små virksomheder, eller
- i særlige tilfælde gennem driftsstøtte.

Anvendelsesområde

Retningslinjerne omfatter investeringsstøtte, støtte til nyoprettede virksomheder og driftsstøtte til virksomheder i regionalstøtteberettigede områder (se nedenfor).

Retningslinjerne finder ikke anvendelse på primærproduktion af de landbrugsprodukter, der er nævnt i bilag I til traktaten. De omfatter generelt forarbejdning og afsætning af landbrugsprodukter²⁰. De finder dog ikke anvendelse på fiskerisektoren eller kulindustrien.

Der gælder særregler på følgende områder:

- transport og skibsbygning
- regionalstøtte til stål- og kemofiberindustrien er ikke tilladt
- store investeringsprojekter (jf. afsnittet "Begreber").

De vigtigste betingelser

For at kunne være støtteberettiget i henhold til retningslinjerne skal projektet opfylde følgende vigtige betingelser

- nye aktiver (undtagen for SMV)
- investeringen skal forblive i regionen i en periode på mindst 5 år (3 år for SMV) efter, at den er afsluttet
- støttemodtagerens økonomiske bidrag skal andrage mindst 25 % af de støtteberettigede omkostninger.

Begreber

Der kan skelnes mellem to kategorier af støtteberettigede regioner:

²⁰ Jf. også EF-rammebestemmelser for statsstøtte til landbrug og skovbrug for 2007-2013 (EUT C 319 af 27.12.2006).

- *artikel 87, stk. 3, litra a)-områder:* områder, hvor levestandarden er usædvanlig lav, eller hvor der hersker en alvorlig underbeskæftigelse (NUTS II-regioner med et BNP/pr. indbygger på under 75 % af EU-gennemsnittet)
- *artikel 87(3)(c)-områder:* problemområder defineret på grundlag af (nationale) indikatorer, som foreslås af medlemsstaterne, med forbehold af en maksimal befolkningsdækning og en række minimumsbetingelser, der skal forhindre misbrug.

Initialinvestering: investering i materielle og immaterielle aktiver i forbindelse med oprettelse af en ny virksomhed, udvidelse af en eksisterende virksomhed, diversificering af en virksomheds produktion med nye produkter eller en grundlæggende ændring i en eksisterende virksomheds samlede produktionsproces

Jobskabelse i tilknytning til investeringen: nettojobskabelsen inden for 3 år efter, at investeringen er afsluttet.

Driftsstøtte: støtte, der tager sigte på at nedbringe en virksomheds løbende udgifter (f.eks. lønomkostninger, transportomkostninger og leje).

Stort investeringsprojekt: et initialinvesteringsprojekt med støtteberettigede investeringsomkostninger på mindst 50 mio. EUR i nutidsværdi (støtteberettigede investeringsomkostninger defineres nedenfor)

Stort investeringsprojekt, der skal anmeldes individuelt: et stort investeringsprojekt, hvor den samlede støtte fra alle kilder overstiger 75 % af det maksimale støttebeløb, der kan ydes til en investering med støtteberettigede udgifter på 100 mio. EUR i den pågældende region. Medlemsstaterne skal **anmelde** sager, hvor dette støttebeløb overskrides, **individuelt**.

Bruttosubventionsækvivalent: støttens nominelle værdi tilbagediskonteret til dens værdi på det tidspunkt, hvor den ydes.

Støtteintensitet: bruttosubventionsækvivalenten udtrykt i procent af de samlede støtteberettigede projektomkostninger.

Støtte til initialinvesteringer

Støtteberettigede omkostninger: støtte til en initialinvestering kan beregnes som en procentdel af investeringens værdi eller af lønomkostningerne ved de job, der er knyttet til initialinvesteringen

- Investering: investering i materielle aktiver (jord, bygninger, anlæg/maskiner) og et begrænset investeringsbeløb i immaterielle aktiver (udgifter i forbindelse med teknologioverførsel). I transportsektoren er udgifter til transportudstyr ikke støtteberettigede
- Lønomkostninger: forventede bruttolønomkostninger og de obligatoriske socialsikringsbidrag, beregnet over en periode på to år og multipliceret med antallet af nyoprettede job (nettojobskabelsen i den pågældende virksomhed).

Maksimal støtteintensitet

Tabel 8. Maksimal støtteintensitet

Regionalt BNP i % af EU-25-gennemsnittet	Maksimalle støttesatser for store virksomheder	Støttesatser i EU's yderregioner
> 75 %	15 % - 10 %	40 %
<75 %	30 %	50 %
<60 %	40 %	60 %
<45 %	50 %	-

De såkaldte "statistisk virkning"-regioner – med et BNP pr. indbygger på under 75 % af EU-15-gennemsnittet, men på over 75 % af EU-25-gennemsnittet (3,6 % af befolkningen i EU-25) – vil som en overgangsordning være omfattet af traktatens artikel 87, stk. 3, litra a), indtil den 31.12.2010 og være støtteberettigede efter den laveste sats, med en sats på 30 % for store virksomheder. Situationen i disse regioner vil blive taget op til vurdering i 2010. Hvis situationen er blevet forværret til under 75 % af EU-gennemsnittet, vil de fortsat være omfattet af traktatens artikel 87, stk. 3, litra a). I modsat fald vil de være støtteberettigede efter traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), til en sats på 20 % fra 1.1.2011.

De støtteberettigede områder fastlægges i regionalstøttekortene for de enkelte medlemsstater, som Generaldirektoratet for Konkurrence offentliggør på sit websted²¹.

Der er planlagt overgangsordninger indtil udgangen af 2010 for regioner, hvor støtteintensiteten nedsættes mest, og indtil udgangen af 2008 for regioner, der mister deres status som støtteberettigede efter de nye retningslinjer. Disse regioner er fastlagt i regionalstøttekortene.

I forbindelse med **store investeringer** nedsættes den maksimale regionalstøtteintensitet således:

- for den del af de støtteberettigede omkostninger, der ligger under 50 mio. EUR, er intensiteten 100 % af regionalstøtteloftet.
- for den del af de støtteberettigede omkostninger, der udgør mellem 50 mio. EUR og 100 mio. EUR, nedsættes intensiteten til 50 % af det gældende regionalstøtteloft.
- for den del af de støtteberettigede omkostninger, der overstiger 100 mio. EUR, nedsættes intensiteten til 34 % af regionalstøtteloftet.
- **Eksempel:** til et stort investeringsprojekt med støtteberettigede omkostninger på 200 mio. EUR og et regionalstøtteloft på 40 % i bruttosubventionsækvivalent kan der ydes støtte på højst **43,6 mio. EUR:**

²¹ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/regional_aid/regional_aid.cfm

(i) op til 50 mio. EUR: 100 % af det gældende regionalstøtteloft => 50 mio. EUR x 40 %, dvs. 20 mio. EUR

(ii) for den del, der ligger mellem 50 mio. EUR og 100 mio. EUR : 50 % af det gældende regionalstøtteloft => 50 mio. EUR x (40 % x 50 %), dvs. 10 mio. EUR

(iii) for den del, der overstiger 100 mio. EUR: 34 % af det gældende regionalstøtteloft => 100 mio. EUR x (40 % x 34 %), dvs. 13,6 mio. EUR

Samlet støtte => (i)+(ii)+(iii) = 20 mio. EUR + 10 mio. EUR + 13,6 mio. EUR = 43,6 mio. EUR.

Punkt 65 i retningslinjerne indeholder bestemmelser om efterfølgende kontrol med statsstøtte til **store investeringsprojekter, der ikke er anmeldelsespligtige**, også kaldet "**gennemsigtighedsmekanismen**". Store investeringsprojekter, der ikke er anmeldelsespligtige, er projekter, hvor støttebeløbet ikke overstiger anmeldelsestærsklen, dvs. 75 % af den maksimumsstøtte, der kan ydes til en investering med støtteberettigede udgifter på 100 mio. EUR i henhold til det standardstøtteloft, der gælder for store virksomheder i det godkendte regionalstøttekort på det tidspunkt, hvor støtten ydes.

I henhold til gennemsigtighedsmekanismen skal medlemsstaterne, når der ydes regionalstøtte på basis af eksisterende støtteordninger²² til store investeringsprojekter, som ikke er anmeldelsespligtige, senest tyve arbejdsdage efter den kompetente myndigheds tildeling af støtte sende Kommissionen en række oplysninger ved hjælp af standardformularen i retningslinjerne²³. Derefter offentliggøres et resumé på GD COMP's websted²⁴.

Støtteintensiteten kan forhøjes i alle støtteberettigede områder med 20 procentpoint, når støtten ydes til små virksomheder, og med 10 procentpoint, når støtten ydes til mellemstore virksomheder. En sådan SMV-bonus er dog ikke tilladt ved store investeringsprojekter med støtteberettigede udgifter på over 50 mio. EUR.

Kumulering

Den maksimale støtteintensitet, der er anført i ovennævnte tabel, gælder for den samlede støtte:

- når der ydes støtte over flere regionalstøtteordninger
- uanset om støtten ydes af lokale, regionale eller nationale myndigheder eller af Fællesskabet.

Når de regionalstøtteberettigede udgifter også er berettigede til anden støtte (f.eks. støtte til F&U&I), anvendes det mest favorable loft i henhold til de pågældende ordninger.

²² Individuel støtte, der ikke ydes i henhold til en godkendt støtteordning (ad hoc-støtte), skal altid anmeldes til Kommissionen.

²³ Den standardiserede indberetningsformular findes også i Excel-format på GD COMP's websted: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/forms.cfm

²⁴ <http://ec.europa.eu/competition>

Driftsstøtte

Generelle bestemmelser

Bortset fra særlige tilfælde kan der kun ydes driftsstøtte i regioner, som falder ind under artikel 87, stk. 3, litra a), og kun hvis alle følgende betingelser er opfyldt:

- støtten er begrundet i kraft af sit bidrag til regionaludviklingen
- støttens omfang står i forhold til de ulemper, den skal afhjælpe
- støtten er tidsbegrænset og degressiv

Det er op til medlemsstaterne at påvise disse ulemper og deres omfang.

Transportstøtte: støtte som kompensation for meromkostninger ved transport kan kun ydes i yderregionerne og i de regionalstøtteberettigede, tyndt befolkede områder.

Støtte som kompensation for affolkningen: der kan ydes permanent støtte som kompensation for affolkningen i de tyndest befolkede områder med en befolkningstæthed på højst 8 indbyggere pr. km².

Støtte som kompensation for yderregionernes særlige problemer: der kan ydes permanent støtte som kompensation for yderregionernes særlige problemer (deres afsides beliggenhed, deres ø-status, deres beskedne størrelse, deres vanskelige topografiske og klimatiske forhold samt deres økonomiske afhængighed af nogle få produkter).

Støtte til nyoprettede små virksomheder:

- højst 3 mio. EUR pr. virksomhed i regioner, der falder ind under artikel 87, stk. 3, litra a), og højst 2 mio. EUR pr. virksomhed i regioner, der falder ind under artikel 87, stk. 3, litra c),
- 5 % bonus i regioner, der falder ind under artikel 87, stk. 3, litra a), og som har et BNP pr. indbygger på < 60 % af EU-gennemsnittet, tyndt befolkede områder og små øer med en befolkning på under 5 000 og andre tilsvarende isolerede samfund af samme størrelse
- intensitet:

Tabel 9. Maksimal støtteintensitet

	År 1-3	År 4-5
Artikel 87(3)(a)- områder	35 %	25 %
Artikel 87(3)(c)-områder	25 %	15 %

Anmeldelse

Gennemsnitlige regionale investerings- og beskæftigelsesstøtteordninger, som er i overensstemmelse med reglerne for støtteberettigede omkostninger og den maksimale støtteintensitet, der er fastsat i regionalstøttekortet for den pågældende medlemsstat, er i henhold til den generelle gruppefritagelsesforordning fritaget for anmeldelse til Kommissionen. Støtteintensiteten kan forhøjes i alle støtteberettigede områder med 20 procentpoint, når støtten ydes til små virksomheder, og med 10 procentpoint, når støtten ydes til mellemstore virksomheder, undtagen når det gælder store investeringsprojekter og støtte inden for transportsektoren. Der gælder forskellige støtteintensiteter for investeringer i forarbejdning og afsætning af landbrugsprodukter.

Regionalstøtteordninger, der tager sigte på bestemte erhvervssektorer, og regionalstøtte til aktiviteter inden for stålindustrien, skibsbygningsindustrien og kemofiberindustrien bør ikke være fritaget for anmeldelse. Foranstaltninger til fremme af turismen falder dog ind under den generelle gruppefritagelsesforordning.

Den generelle gruppefritagelsesforordning finder ikke anvendelse på ad hoc-støtte til store virksomheder, jf. dog artikel 13. I henhold til denne bestemmelse er gennemsnitlig ad hoc-støtte, der ydes til en enkelt virksomhed (herunder en stor virksomhed), også fritaget for anmeldelsespligten, forudsat at den anvendes som supplement til støtte, der er ydet i henhold til støtteordninger, og at ad hoc-komponenten ikke overstiger 50 % af det samlede støttebeløb.

Støtte til nyoprettede små virksomheder er nu også automatisk fritaget for anmeldelse.

De materielle regler for investeringsstøtte er stort set de samme i både den generelle gruppefritagelsesforordning og retningslinjerne, og det medfører således ikke nogen fordele at anmelde en foranstaltning, der er fritaget.

Store investeringsprojekter skal anmeldes individuelt, hvis støtten overstiger 75 % af den maksimumstøtte, der kan ydes til en investering med støtteberettigede omkostninger på 100 mio. EUR i den pågældende region.

Hvis betingelserne i den generelle gruppefritagelsesforordning ikke er opfyldt, skal støtten også anmeldes og vurderes i henhold til retningslinjerne.

Table 10. Regionalstøttekategorier, relevante maksimale støttebeløb og støtteintensiteter i henhold til den generelle gruppefritagelsesforordning²⁵ samt tærskler, der udløser en detaljeret vurdering i henhold til retningslinjerne

Foranstaltningens art	Maksimal tilladt støtte efter den generelle gruppefritagelsesforordning	Standardvurdering (Retningslinjerne)	Detaljeret vurdering (Retningslinjerne)
Støtteordninger (store, mellemstore og små virksomheder)	<ul style="list-style-type: none"> Artikel 13: kun støtteberettigede områder: Støtte på under 75 % af maksimumstøtten til investeringer med støtteberettigede omkostninger på 100 mio. EUR 	Ja	<p>Ikke til selve ordningen, men kun til store investeringsprojekter, der skal anmeldes individuelt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Markedsandel på over 25 % <p>Kapacitetsforøgelse på over 5 % på markeder i tilbagegang</p>
Ad hoc-støtte til SMV	<p>Ja</p> <ul style="list-style-type: none"> Artikel 13 – støtteberettigede områder: Kun som supplement til en ordning, højst 50 % af den samlede støtte 	Ja	<p>Kun til store investeringsprojekter, der skal anmeldes individuelt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Markedsandel på over 25 % <p>Kapacitetsforøgelse på over 5 % på markeder i tilbagegang</p>
Ad hoc-støtte til store virksomheder	<ul style="list-style-type: none"> Principielt ikke fritaget efter den generelle gruppefritagelsesforordning <p>Én undtagelse: Kun tilladt i støtteberettigede områder, hvis den supplerer støtte, der ydes i henhold til en ordning, og maksimumbeløbet ikke overstiger 50 % af den samlede tildelte støtte, forudsat at støtten ikke skal anmeldes individuelt</p>	Ja	<p>Kun til store investeringsprojekter, der skal anmeldes individuelt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Markedsandel på over 25 % Kapacitetsforøgelse på over 5 % på markeder i tilbagegang
Støtte til nyoprettede små virksomheder (kun ordninger)	<ul style="list-style-type: none"> 2 mio. EUR pr. virksomhed i artikel 87(3)(a)-områder 1 mio. EUR pr. virksomhed i artikel 87(3)(c)-områder Årlige beløb pr. virksomhed –højst 33 % af ovennævnte støttebeløb 	Ja	Ikke angivet

²⁵ Store investeringsprojekter, der skal anmeldes individuelt, er ikke omfattet af den generelle gruppefritagelsesforordning.

Faktablad 5 Støtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder

Referencer

Dette faktablad er et sammendrag af "Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder" (EUT C 244 af 1.10.2004, s. 2) (i dette faktablad kaldet "rammebestemmelserne").

Anvendelsesområde

Rammebestemmelserne omfatter støtte til redning og/eller omstrukturering af individuelle kriseramte virksomheder.

De gælder ikke for kul- og stålindustrien. De gælder med visse undtagelser inden for fiskeri og akvakultur. Omstrukturering inden for landbrugssektoren er omfattet af yderligere særregler.

Begreber

Ved en **kriseramt virksomhed** forstås en virksomhed, der hverken med sine egne finansielle midler eller med de midler, som den kan skaffe fra ejeren/aktionærerne eller kreditorerne, er i stand til at standse de tab, som uden de offentlige myndigheders indgriben næsten med sikkerhed vil medføre, at virksomheden på kort eller mellemlang sigt må lukke.

Redningsstøtte er en midlertidig og reversibel form for bistand. Den skal gøre det muligt at holde liv i en kriseramt virksomhed i den periode, der er nødvendig for at udarbejde en omstrukturerings- eller likvidationsplan og/eller i den periode, som Kommissionen eller de kompetente nationale myndigheder behøver for at tage stilling til en sådan plan.

Omstruktureringsstøtte bygger på en realistisk, sammenhængende og omfattende plan for genetablering af virksomhedens langsigtede rentabilitet.

Betingelser

Redningsstøtte skal opfylde følgende betingelser:

- virksomheden skal kunne anses for at være i vanskeligheder
- støtten skal bestå af reversibel likviditetsstøtte i form af lånegarantier eller lån til normal markedsrente (der mindst svarer til de referencesatser, som Kommissionen fastsætter)
- den skal begrænses til det beløb, der er nødvendigt for at holde virksomheden i live
- den må kun ydes i den periode, der er nødvendig (højst 6 måneder) for at udarbejde en omstruktureringsplan
- den skal være begrundet i alvorlige sociale vanskeligheder og må ikke få negative følger for erhvervslivet i andre medlemsstater
- den skal ved anmeldelsen være ledsaget af et tilsagn fra medlemsstaten om senest seks måneder efter godkendelsen af støtteforanstaltningen at sende Kommissionen en omstrukturerings- eller likvidationsplan eller dokumentation for, at lånet er blevet fuldstændig tilbagebetalt, og/eller at garantien er ophævet

- der skal være tale om engangsstøtte.

Rammebestemmelserne indeholder også en forenklet procedure, der kan anvendes, hvis støtten ikke overstiger 10 mio. EUR og beregnes på grundlag af det foregående års driftsresultat efter en formel, der er fastsat i rammebestemmelserne.

Omstruktureringsstøtte kan kun ydes, hvis følgende kriterier er opfyldt:

- virksomheden skal kunne anses for at være i vanskeligheder
- Kommissionen får forelagt en omstruktureringsplan, som skal genskabe virksomhedens rentabilitet inden for en rimelig periode
- der fastlægges en række modydelse for at undgå urimelige konkurrencefordrejninger (f.eks. en rimelig kapacitetsnedskæring)
- støtten begrænses til det minimum, der er nødvendigt, for at omstrukturen kan gennemføres; støttemodtagerne skal yde et reelt bidrag uden støtte
- virksomheden skal gennemføre omstruktureringsplanen fuldt ud og opfylde alle de tilknyttede betingelser
- omstruktureringsstøtte kan kun ydes én gang
- der kræves strengt tilsyn og aflæggelse af årsrapporter
- SMV og virksomheder i støtteberettigede områder: kravet om kapacitetsnedskæring/virksomhedens eget bidrag kan anvendes med større fleksibilitet
- Kommissionen indtager en positiv holdning til statsstøtte til dækning af de sociale omkostninger ved omstrukturen.

Når der er tale om store virksomheder, skal støtte til redning og omstrukturering anmeldes i hvert enkelt tilfælde.

Rednings- og omstruktureringsstøtte til SMV (op til 10 mio. EUR pr. virksomhed) kan ydes i henhold til anmeldte og godkendte støtteordninger.

Faktablad 6 Støtte til små og mellemstore virksomheder

Reference

Dette faktablad giver en oversigt over anvendelsen af den generelle gruppefritagelsesforordning på statsstøtte til små og mellemstore virksomheder (SMV).

Anvendelsesområde

Den generelle gruppefritagelsesforordning indeholder særlige regler for støtte til SMV²⁶. Dette faktablad indeholder forskellige former for støtte, der udelukkende ydes til SMV. De særlige regler, der gælder for SMV i forbindelse med støtte i form af risikokapital, støtte til F&U&I, regionalstøtte og miljøstøtte, behandles i de relevante faktablade, der vedrører disse former for støtte²⁷.

Begreber

Definition af SMV

Definitionerne af SMV er anført i bilag I til den generelle gruppefritagelsesforordning

- Ved **mellemstore virksomheder** forstås virksomheder, som:
 - har under 250 ansatte og
 - har en årsomsætning på højst 50 mio. EUR og/eller en samlet årsbalance på højst 43 mio. EUR.
- Ved **små virksomheder** forstås virksomheder, som:
 - har under 50 ansatte og
 - har en årsomsætning og/eller en samlet årsbalance på højst 10 mio. EUR.
- Ved **mikrovirksomheder** forstås virksomheder, som:
 - har under 10 ansatte og
 - har en årsomsætning og/eller en samlet årsbalance på højst 2 mio. EUR.

Kriterierne anvendes på selskabet som helhed (herunder datterselskaber i andre medlemsstater og i tredjelande). For at der kan foretages en vurdering af den pågældende SMV's faktiske økonomiske stilling, indeholder forordningen en definition af en *uafhængig virksomhed*, en *partnervirksomhed* og en *tilknyttet virksomhed*.

²⁶ Kommissionen er ved at udarbejde en vejledning i statsstøtte til SMV, som skal give en koncis og systematisk oversigt over de statsstøtteregler, der gælder for SMV.

²⁷ De omfatter støtte til SMV's tidlige tilpasning til EU's fremtidige miljøstandarder, støtte i form af risikovillig kapital til SMV, støtte til SMV's udgifter til industrielle ejendomsrettigheder, støtte til lån af højt kvalificeret personale eller støtte til oprettelse af nye SMV.

Den generelle gruppefritagelsesforordning fastlægger betingelser for, at følgende hovedkategorier af støtte, der udelukkende ydes til SMV, kan være fritaget for anmeldelse:

- investerings- og beskæftigelsesstøtte til SMV
- støtte til nye små virksomheder oprettet af kvindelige iværksættere
- støtte, der sætter SMV i stand til tidligt at tilpasse sig nye fællesskabsstandarder
- støtte til konsulentbistand til SMV:
- støtte til SMV's deltagelse i messer:
- støtte til SMV's udgifter til industrielle ejendomsrettigheder
- støtte til innovationsrådgivning og til innovationssupporttydelser

Ud over disse foranstaltninger, der udelukkende gælder for SMV, er SMV også berettigede til andre former for støtte, der er anført i den generelle gruppefritagelsesforordning.

Støtteberettigede omkostninger

Der kan ydes støtte til følgende udgiftskategorier:

- Investerings- og beskæftigelsesstøtte til SMV, investeringer i materielle aktiver (jord, bygninger, anlæg/maskiner), og i immaterielle aktiver (udgifter i forbindelse med teknologioverførsel) og lønomkostninger
- I forbindelse med støtte til nye små virksomheder oprettet af kvindelige iværksættere er de støtteberettigede omkostninger de omkostninger til rådgivning, konsulentbistand og administration, der er direkte forbundet med oprettelsen af virksomheden, og visse omkostninger, der opstår i de første fem år efter, at den er oprettet (f.eks. forrentning af eksternt finansiering og udbytte, leje af produktionsanlæg og –udstyr, udgifter til energi, vand, opvarmning, skatter (ikke moms og selskabsskat) og administrationsudgifter, afskrivninger, leasing af produktionsanlæg, lønomkostninger, omkostninger ved pasning af børn og ældre pårørende)
- Ved støtte til tidlig tilpasning til fremtidige fællesskabsstandarder er de støtteberettigede omkostninger de ekstra investeringsomkostninger, der er nødvendige for at nå det miljøbeskyttelsesniveau, der kræves ifølge fællesskabsstandarderne, sammenlignet med det eksisterende miljøbeskyttelsesniveau, der var obligatorisk før den pågældende standards ikrafttrædelse
- I forbindelse med konsulentvirksomhed og deltagelse i messer er de støtteberettigede omkostninger omkostningerne ved tjenester, der leveres af eksterne konsulenter, og virksomhedens omkostninger den første gang, den deltager i en bestemt messe eller udstilling
- Ved støtte til udgifterne til ved industrielle ejendomsrettigheder omfatter de støtteberettigede omkostninger alle omkostninger forud for tildelingen af rettigheden i den første jurisdiktion (herunder udarbejdelse, indgivelse og opfølgning af ansøgningen, fornyelse af ansøgningen), oversættelse og andre omkostninger ved at opnå eller validere rettigheden i andre jurisdiktioner, og omkostninger ved at hævde rettigheden under den officielle behandling af ansøgningen og ved eventuelle indsigelsesprocedurer (også når sådanne omkostninger opstår, efter at rettigheden er tildelt)
- Ved støtte til innovationsrådgivning er de støtteberettigede omkostninger omkostningerne ved ledelsesrådgivning, teknologisk bistand, tjenesteydelser i tilknytning til teknologioverførsel, uddannelse, konsulentbistand i forbindelse med erhvervelse og beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder og handel med sådanne

rettigheder og i forbindelse med licensaftaler samt rådgivning om brug af standarder. I forbindelse med støtte til innovationssupporttydelser omfatter de støtteberettigede omkostninger kontorer, databanker, tekniske biblioteker, markedsundersøgelser, laboratoriebrug, kvalitetsmærkning, afprøvning og certificering.

Maksimal støtteintensitet

Tabel 11. Maksimal støtteintensitet

Foranstaltning	Støtteintensitet
Investeringer og beskæftigelse²⁸	20 %
<ul style="list-style-type: none"> • Små virksomheder Mellemstore virksomheder	10 %
Kvindelige iværksættere	15 %
Små virksomheder	
Tidlig tilpasning til fremtidige fællesskabsstandarder	15 %
<ul style="list-style-type: none"> • Små virksomheder Mellemstore virksomheder	10 %
Konsulentbistand og deltagelse i messer	50 %
Udgifter til industrielle ejendomsrettigheder	100 %
<ul style="list-style-type: none"> • grundforskning • industriel forskning eksperimentel udvikling	50 % 25 %
Innovationsrådgivning og innovationssupporttydelser	75 %, medmindre der foreligger en national eller europæisk godkendelse

Anmeldelse

Støtteforanstaltninger, der opfylder den generelle gruppefritagelsesforordnings betingelser, er fritaget for forhåndsanmeldelse. Store projekter, der opfylder følgende tærskler, er dog *ikke fritaget* for individuel anmeldelse, når den individuelle støttes bruttosubventionsækvivalent overstiger 7,5 mio. EUR pr. virksomhed og pr. investeringsprojekt. For støtte til SMV's deltagelse i messer og støtte til konsulentbistand til SMV fastlægges en tærskel på 2 mio. EUR pr. virksomhed og pr. projekt. For støtte til SMV's udgifter til industrielle ejendomsrettigheder fastlægges en tærskel på 2 mio. EUR pr. virksomhed og pr. projekt.

For støtte til innovationsrådgivning og innovationssupporttydelser er tærsklen på højst

²⁸ Der kan anvendes en højere støtteintensitet, hvis investeringen vedrører forarbejdning og afsætning af landbrugsprodukter.

200 000 EUR pr. støttemodtager inden for en hvilken som helst treårsperiode.

Faktablad 7 Beskæftigelsesstøtte

Reference

Dette faktablad giver en oversigt over anvendelsen af den generelle gruppefritagelsesforordning på statsstøtte til beskæftigelse. Særlige regler for regional investerings- og beskæftigelsesstøtte og for investerings- og beskæftigelsesstøtte til SMV er behandlet i de relevante faktablade.

Anvendelsesområde

Den generelle gruppefritagelsesforordnings afsnit om beskæftigelse omfatter kun støtte, der ydes til følgende formål:

- Støtte i form af løntilskud til ansættelse af dårligt stillede arbejdstagere
- Støtte i form af løntilskud til beskæftigelse af handicappede arbejdstagere
- Støtte til kompensation for meromkostninger ved beskæftigelse af handicappede arbejdstagere.

Som en undtagelse tillader den generelle gruppefritagelsesforordning også beskæftigelsesstøtte inden for fiskeri og akvakultur samt inden for primærproduktion af landbrugsprodukter.

Begreber

Dårligt stillede arbejdstagere:

- personer, der ikke har haft regelmæssigt lønnet arbejde i de foregående 6 måneder
- personer, der ikke har en boglig eller faglig uddannelse på gymnasieniveau
- personer over 50 år
- voksne enlige forsørgere
- personer, der arbejder i en sektor eller et erhverv i en medlemsstat, som er præget af en ulige kønsfordeling, der er mindst 25 % mere markant end det nationale gennemsnit, og som tilhører den gruppe, der er underrepræsenteret, eller
- personer, der tilhører et etnisk mindretal i en medlemsstat, og som har behov for at udbygge deres sproglige, erhvervsuddannelses- eller erhvervsferfaringsmæssige profil for at forbedre mulighederne for at få adgang til fast beskæftigelse

Særlig dårligt stillede arbejdstagere: personer, der har været ledige i 24 måneder eller mere.

Handicappede arbejdstagere: personer, der anerkendes som handicappede efter national ret, eller personer med en funktionsnedsættelse, som skyldes fysiske, mentale eller psykologiske lidelser.

Betingelser

Betingelser, der skal være opfyldt i tilfælde af støtte i form af løntilskud til ansættelse af dårligt stillede arbejdstagere og beskæftigelse af handicappede arbejdstagere:

- Ansættelsen skal indebære en nettoforøgelse af antallet af beskæftigede i den

pågældende virksomhed, eller stillingerne skal være blevet ledige som følge af frivillig afgang, invaliditet, afgang på grund af alder, frivillig reduktion af arbejdstiden eller lovlig afskedigelse på grund af forseelse og ikke som følge af almindelig afskedigelse.

- Beskæftigelsen skal opretholdes i hvert fald i den minimumsperiode, der er fastsat ved national lovgivning eller kollektiv overenskomst.

Støtteberettigede omkostninger

Støtte til ansættelse af dårligt stillede arbejdstagere: lønomkostningerne i en periode på et år eller 24 måneder for særlig dårligt stillede arbejdstagere (hvis beskæftigelsesperioden er kortere end 12/24 måneder, nedsættes støtten forholdsmæssigt).

Støtte til beskæftigelse af handicappede arbejdstagere: lønomkostningerne i en given periode, hvor den handicappede er beskæftiget (hvis perioden er kortere end 12 måneder, nedsættes støtten forholdsmæssigt).

Støtte til kompensation for meromkostninger ved beskæftigelse af handicappede arbejdstagere: ekstraomkostninger, der er direkte forbundet med beskæftigelse af handicappede (undtagen lønninger), herunder omkostningerne ved tilpasning af lokaler, beskæftigelse af personale, som udelukkende skal hjælpe de handicappede arbejdstagere, og tilpasning eller erhvervelse af udstyr til de handicappede, og - hvis støttemodtageren giver adgang til beskyttet beskæftigelse - også omkostningerne ved opførelse, indretning eller udvidelse af virksomheden, og eventuelle administrations- og transportomkostninger, der direkte skyldes beskæftigelsen af handicappede arbejdstagere.

Maksimumsstøtte

Tabel 12. Maksimal støtteintensitet

Foranstaltning	Støtteintensitet
Støtte til ansættelse af dårligt stillede arbejdstagere	50 %
Støtte til beskæftigelse af handicappede arbejdstagere	75 %
Støtte til kompensation for meromkostninger ved beskæftigelse af handicappede arbejdstagere	100 %

Anmeldelse

Tabel 13. Følgende støtte er omfattet af anmeldelsespligten:

Foranstaltning	Individuel anmeldelsestærskel ifølge den generelle gruppefritagelsesforordning
Investerings- og beskæftigelsesstøtte til SMV	7,5 mio. EUR pr. projekt og pr. virksomhed

Ansættelse af dårligt stillede arbejdstagere	5 mio. EUR årligt pr. virksomhed.
Støtte i form af løntilskud til beskæftigelse af handicappede arbejdstagere	10 mio. EUR årligt pr. virksomhed.
Meromkostninger ved beskæftigelse af handicappede arbejdstagere	10 mio. EUR årligt pr. virksomhed.
Andre typer beskæftigelsesrelaterede foranstaltninger, der ikke falder ind under en af de fritagne kategorier	Ikke angivet

Faktablad 8 Uddannelsesstøtte

Reference

Dette faktablad giver en oversigt over anvendelsen af den generelle gruppefritagelsesforordning på uddannelsesstøtte.

Anvendelsesområde

Som en undtagelse tillader den generelle gruppefritagelsesforordning også uddannelsesstøtte inden for fiskeri og akvakultur samt inden for primærproduktion af landbrugsprodukter.

Forordningen omfatter al offentlig uddannelsesstøtte, som favoriserer en eller flere virksomheder eller erhvervssektorer ved at mindske de omkostninger, de normalt selv skal afholde i forbindelse med personaleuddannelse. Forordningen finder anvendelse på uddannelsesstøtte, hvad enten undervisningen varetages af virksomheden selv eller af offentlige eller private uddannelsescentre.

Begreber

Specifik uddannelse: uddannelse, herunder undervisning, som arbejdstageren primært kan benytte direkte til udførelse af sine nuværende eller fremtidige arbejdsopgaver i virksomheden, og som giver kvalifikationer, der ikke eller kun i begrænset omfang kan benyttes i andre virksomheder eller på andre arbejdsområder.

Generel uddannelse: uddannelse, herunder undervisning, som arbejdstageren ikke kun eller ikke primært kan benytte direkte til udførelse af sine nuværende eller fremtidige arbejdsopgaver i virksomheden, men som giver kvalifikationer, der i vidt omfang kan benyttes i andre virksomheder eller på andre arbejdsområder og derved forbedrer arbejdstagerens beskæftigelsesmuligheder væsentligt. Uddannelsen anses for generel, hvis den f.eks. tilrettelægges af flere selvstændige virksomheder i fællesskab, eller hvis medarbejdere i forskellige virksomheder kan deltage i uddannelsen. Den anses også for "generel", hvis den anerkendes, attesteres eller valideres af offentlige myndigheder eller organer, som en medlemsstat eller Fællesskabet har overdraget de nødvendige beføjelser.

Hvis projektet omfatter både specifikke og generelle uddannelseskomponenter, der ikke kan adskilles, eller projektets karakter ikke kan fastlægges nærmere, gælder støtteintensiteten for specifik uddannelse.

Støtteberettigede omkostninger

- udgifter til undervisningspersonale
- undervisernes og deltagernes rejseomkostninger, herunder hotelophold
- andre løbende udgifter (materialer, udstyr osv.)
- afskrivning af hjælpemidler og instrumenter, i det omfang de udelukkende anvendes til det pågældende uddannelsesprojekt.
- udgifter til vejledning og rådgivning i forbindelse med uddannelsesprojektet

- personaleomkostninger ved deltagelse i uddannelsesprojektet og generelle indirekte omkostninger (administrationsomkostninger, leje, generalomkostninger), dog højst et beløb svarende til de samlede ovennævnte støtteberettigede omkostninger. Med hensyn til personaleomkostningerne tages der kun hensyn til de timer, hvor personalet rent faktisk har deltaget i undervisningen, idet eventuel arbejdstid ikke medregnes.

Maksimumsstøtte

Tabel 14. Maksimal støtteintensitet

	Specifik uddannelse	Generel uddannelse
Normalsats	25 %	60 %
Andet		
Mellemstore virksomheder	35 %	70 %
Små virksomheder	45 %	80 %
Støttemodtagere: dårligt stillede eller handicappede arbejdsgenstande, stillede eller handicappede arbejdsgenstande	35 %	70 %
Søtransportsektoren	100 %	100 %

Anmeldelse

Uddannelsesstøtte på over 2 mio. EUR pr. uddannelsesprojekt er ikke fritaget for individuel anmeldelse.

Faktablad 9 Risikokapitalforanstaltninger

Referencer

Dette faktablad er et sammendrag af "EF-retningslinjerne for statsstøtte til fremme af risikokapitalinvesteringer i små og mellemstore virksomheder" (EUT C 194 af 18.8.2006, s. 2) (i dette faktablad kaldet "retningslinjerne"). Det indeholder også oplysninger om anvendelsen af den generelle gruppefritagelsesforordning på risikokapitalforanstaltninger.

Formål

Det er formålet med retningslinjerne at fastlægge, hvilke kriterier Kommissionen skal anvende i sin vurdering af risikokapitalforanstaltninger i henhold til traktatens artikel 87, stk. 3, litra c).

Anvendelsesområde

Retningslinjerne finder kun anvendelse på risikokapitalordninger, der tager sigte på SMV. De gælder for egenkapital (equity) og/eller kvasi-egenkapital (quasi equity) til virksomheder i igangsætnings- og udvidelsesfasen.

Risikokapitalforanstaltninger må ikke indebære støtte til kriseramte virksomheder og til virksomheder inden for skibsbygnings-, kul- og stålindustrien. Retningslinjerne gælder ikke for støtte til eksportrelaterede aktiviteter.

Kommissionen vil være særlig opmærksom på, at det er nødvendigt at forhindre, at disse retningslinjer anvendes til at omgå eksisterende rammebestemmelser, retningslinjer og forordninger.

Statsstøtteelementer

Når Kommissionen vurderer risikokapitalforanstaltninger, vil den undersøge, om der er tale om statsstøtte på hvert af følgende niveauer:

- Støtte til investorer: hvis en foranstaltning giver private investorer mulighed for at deltage i en risikokapitalfond på gunstigere vilkår, end hvis de havde foretaget investeringen uden denne foranstaltning, kan der være tale om statsstøtte til disse investorer. Det samme gælder, når private investorer deltager i en fond på gunstigere vilkår end offentlige investorer.
- Støtte til investeringsselskaber eller –fonde og/eller deres ledelse: normalt er fonden snarere et middel til overførsel af støtte end en egentlig støttemodtager. I visse tilfælde (f.eks. i forbindelse med skattemæssige foranstaltninger eller andre foranstaltninger, der indebærer direkte overførsler til investeringsselskaberne eller –fondene, som har karakter af selvstændige virksomheder) kan der dog være tale om støtte, medmindre investeringen foretages på vilkår, der ville være acceptable for en investor, som opererer på markedsøkonomiske vilkår.
- Støtte til de virksomheder, der investeres i: virksomheder betragtes ikke som støttemodtagere, hvis investeringen foretages på vilkår, der ville være acceptable for en privat investor, som opererer på markedsøkonomiske vilkår uden nogen form for statsintervention. I denne forbindelse vil Kommissionen blandt andet undersøge, om

investeringsbeslutningerne er overskudsorienterede, knyttet til en fornuftig forretningsplan og betinget af en realistisk exit-strategi.

Kriterier for vurdering af risikokapitalforanstaltninger

Når Kommissionen vurderer, om risikokapitalforanstaltninger er forenelige med fællesmarkedet, tager den hensyn til støttens tilskyndelsesvirkning, nødvendighed og proportionalitet, og om der er tale om markedssvigt.

I retningslinjerne fastlægges en række betingelser, der skal være opfyldt, for at Kommissionen vil betragte støtte i form af risikovillig kapital som forenelig med traktatens artikel 87, stk. 3, litra c). Når foranstaltningerne opfylder disse betingelser, antages det, at kriterierne med hensyn til støttens tilskyndelsesvirkning, nødvendighed og proportionalitet er opfyldt, og at der er en samlet positiv balance. Disse betingelser er:

- investeringstrancherne må ikke overstige 1,5 mio. EUR for hver målvirksomhed (SMV) over hver tolv måneders periode
- foranstaltningen skal begrænses til finansiering frem til ekspansionsfasen for SMV og frem til opstartfasen for mellemstore virksomheder uden for støtteberettigede områder
- mindst 70 % af foranstaltningens samlede budget skal stilles til rådighed for egenkapital- og kvasi-egenkapitalinvesteringer
- mindst 50 % af finansieringen skal tilvejebringes af private investorer (eller 30 % for SMV i støtteberettigede områder)
- investeringsbeslutningerne skal være overskudsorienterede
- ledelsen skal foregå på kommercielt grundlag.

I forbindelse med risikokapitalforanstaltninger, der ikke opfylder ovennævnte betingelser, skal der foretages en *detaljeret vurdering af deres forenelighed* på grundlag af en afvejningstest, fordi der er behov for at sikre, at foranstaltningerne er rettet mod det relevante markedssvigt, og fordi der er større risiko for fortrængning af private investorer og fordrejning af konkurrencen.

Kommissionen betragter følgende karakteristika som positive elementer i sin afvejningstest:

- påvisning af, at der foreligger markedssvigt
- statsstøtte er et velegnet instrument
- støttens tilskyndelsesvirkning og nødvendighed
 - ledelsen skal foregå på kommercielt grundlag
 - investeringsudvalg
 - foranstaltningens/fondens størrelse
 - business angels;
- proportionalitet (herunder åbent udbud ved udvælgelse af ledere, indkaldelse af bud eller offentligt udbud for investorer).

Kommissionen afvejer disse positive elementer mod følgende potentielle negative virkninger:

- fortrængning af private investeringer
- andre konkurrencefordrejninger, da det ikke kan udelukkes, at risikokapitalforanstaltninger kan holde ineffektive virksomheder eller sektorer i live eller kunstigt forøge deres værdiansættelse og dermed fordreje risikokapitalmarkedet.

Sektorbestemt støtte kan også opretholde produktionen i sektorer, der ikke er udsat for konkurrence, mens regionsspecifik støtte kan opbygge en ineffektiv allokering af produktionsfaktorer mellem regionerne.

Anmeldelse

Den generelle gruppefritagelsesforordning indførte støtte i form af risikokapitalforanstaltninger som en af de støttekategorier, der er fritaget for anmeldelseskravet. Hvis betingelserne i forordningen er opfyldt, er det ikke nødvendigt at anmelde støtte i form af deltagelse i en overskudsorienteret private equity-investeringsfond, der forvaltes på et kommercielt grundlag.

Hvis betingelserne i den generelle gruppefritagelsesforordning ikke er opfyldt, skal støtten anmeldes og vurderes i henhold til retningslinjerne.

Faktablad 10 Statsstøtteelementer i forbindelse med offentlige myndigheders salg af jord og bygninger

Referencer

Dette faktablad er et sammendrag af "Kommissionens meddelelse om statsstøtteelementer i forbindelse med offentlige myndigheders salg af jord og bygninger" (EFT C 209 af 10.7.1997, s. 3) (i dette faktablad kaldet "meddelelsen")²⁹.

Formål

Formålet med meddelelsen er:

- at fastlægge en enkel procedure, som giver medlemsstaterne mulighed for at behandle sager vedrørende salg af jord og bygninger på en måde, der automatisk udelukker statsstøtte
- at give en klar oversigt over tilfælde af salg af jord og bygninger, der skal anmeldes til Kommissionen.

Princip

Kommissionen antager, at der ikke er tale om støtte i forbindelse med offentlige myndigheders salg af jord og bygninger, hvis den ene af de to nedenstående procedurer er blevet fulgt:

- salget er gennemført på grundlag af et tilstrækkeligt publiceret, offentligt og betingelsesløst udbud, hvor det højeste eller eneste tilbud accepteres
- salget er gennemført til markedspris, som fastlagt af uafhængige vurderingssagkyndige.

Salgsprisen for jord og bygninger skal **mindst** svare til den pris, som en uafhængig vurderingssagkyndig har fastlagt.

Hvis det efter en rimelig indsats for at sælge jorden og bygningerne til denne markedspris, står klart, at prisen ikke kan opnås, kan en afvigelse på op til 5 % fra den oprindelige værdi anses for at være i overensstemmelse med markedsvilkårene.

Ethvert salg, som ikke er afviklet efter en af ovennævnte procedurer, skal anmeldes til Kommissionen, jf. dog de minimis-reglen (faktablad 13).

²⁹ Kommissionen er ved at udarbejde en omfattende meddelelse om anvendelsen af det markedsøkonomiske investorprincip, som skal omfatte disse regler.

Faktablad 11 Tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse

Referencer

Dette faktablad er et sammendrag af "Kommissionens beslutning af 28. november 2005 om anvendelse af bestemmelserne i EF-traktatens artikel 86, stk. 2, på statsstøtte i form af kompensation for offentlig tjeneste ydet til visse virksomheder, der har fået overdraget at udføre tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse (2005/842/EF)" (EUT L 312 af 29.11.2005, s. 67-73), "Fællesskabsrammebestemmelser for statsstøtte i form af kompensation for offentlig tjeneste" (EUT C 297 af 29.11.2005, s. 4-7) og Kommissionens direktiv 2006/111/EF af 16. november 2006 om gennemskueligheden af de økonomiske forbindelser mellem medlemsstaterne og de offentlige virksomheder og om den finansielle gennemskuelighed i bestemte virksomheder (kodificeret udgave) (EUT L 318 af 17.11.2006, s. 17 – 25) (i dette faktablad kaldet henholdsvis "beslutningen", "rammebestemmelserne" og "direktivet").

Formål

Formålet med beslutningen og rammebestemmelserne er at skabe større retlig sikkerhed i forbindelse med finansieringen af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse (public service). De følger Domstolens dom i Altmark-sagen³⁰ og er udarbejdet, så det sikres, at virksomhederne kan modtage offentlig støtte til dækning af alle deres omkostninger, herunder en rimelig fortjeneste, når de udfører public service-opgaver, som de har fået pålagt af de offentlige myndigheder, idet det skal sikres, at der ikke forekommer nogen overkompensation for omkostningerne derved, eller nogen krydssubsidiering til fordel for kommercielle aktiviteter, der vil kunne fordreje konkurrencen.

Anvendelsesområde

Beslutningen og rammebestemmelserne finder pr. definition kun anvendelse på virksomheder, der udfører tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, som fastlagt i traktaten, den afledte ret og den gældende retspraksis. De gælder kun for virksomheder, der udøver økonomiske aktiviteter, da finansiel støtte til virksomheder, der ikke udøver økonomiske aktiviteter, ikke betragtes som statsstøtte.

Begreber

Ved **tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse (public service)** forstås økonomiske aktiviteter, som de offentlige myndigheder anser for at være af særlig stor betydning for borgerne, og som ikke ville blive gennemført (eller ville blive gennemført på andre vilkår), hvis ikke det offentlige greb ind. Aktiviteterne skal være af en særlig art i forhold til den almindelige økonomiske interesse, der kendetegner andre økonomiske aktiviteter.

Ved **Altmark-kriteriet** forstås de betingelser, som Domstolen fastlagde i sin dom i den skelsættende Altmark-sag, og som er afgørende for, at kompensation for public service-opgaver ikke betragtes som statsstøtte. Der er kort sagt tale om følgende betingelser:

³⁰ C-280/00 af 24.7.2003.

(i) den begunstige virksomhed er faktisk blevet pålagt at opfylde public service-forpligtelser, og disse forpligtelser er blevet klart defineret

(ii) de kriterier, der er grundlaget for beregningen af kompensationen, er blevet fastlagt på forhånd på en objektiv og gennemsigtig måde

(iii) kompensationen overstiger ikke nettoudgifterne ved opfyldelsen af public service-forpligtelserne plus en rimelig fortjeneste (dvs. ingen overkompensation), og

(iv) kompensationen fastlægges enten gennem en procedure for tildeling af offentlige kontrakter eller, hvis der ikke gennemføres en sådan procedure, på grundlag af en analyse af de omkostninger, som en veldrevet gennemsnitsvirksomhed ville have ved af opfylde forpligtelserne.

Foranstaltninger

1. Beslutningen

Beslutningen fastlægger betingelserne for, at kompensation til virksomheder, der udfører public service-opgaver, er forenelig med statsstøttereglerne og ikke skal anmeldes til Kommissionen på forhånd.

Betingelser:

- en klart defineret public service-forpligtelse
- ingen overkompensation
- kompensation på under 30 mio. EUR om året pr. virksomhed, og en årsomsætning på under 100 mio. EUR pr. virksomhed
- ingen grænser for kompensation:
 - hospitaler
 - sociale boligselskaber
 - luft- og søtransport til og fra øer
 - lufthavne og havne, hvor passagerantallet ikke overstiger bestemte tærskler.

2. Rammebestemmelserne

Rammebestemmelserne fastlægger betingelserne for, at kompensation, der ikke er omfattet af beslutningen, er forenelig med statsstøttereglerne. En sådan kompensation skal anmeldes til Kommissionen, da den indebærer en højere risiko for konkurrencefordrejninger.

Reglerne er udarbejdet, så det sikres, at der ikke forekommer **hverken overkompensation** (kompensation, der overstiger nettoomkostningerne ved public service-ydelserne) **eller krydssubsidiering** (kompensation, der anvendes på andre konkurrenceudsatte markeder), da sådanne forhold ikke kan anses for forenelige med traktaten.

3. Direktivet

Direktivet gør det klart, at virksomheder, der modtager kompensation og opererer på både public service-markedet og andre markeder, skal føre særskilte regnskaber for deres forskellige aktiviteter, så det kan fastslås, at der ikke er tale om overkompensation.

Faktablad 12 Garantimeddelelsen

Reference

Dette faktablad er et sammendrag af "Kommissionens meddelelse om anvendelsen af EF-traktatens artikel 87 og 88 på statsstøtte i form af garantier" (EUT C 155 af 20.6.2008, s. 10-22 og berigtigelsen til side 15 i EUT C 244 af 25.9.2008, s. 32) (i dette faktablad kaldet "meddelelsen").

Anvendelsesområde

Meddelelsen finder anvendelse på såvel *individuelle garantier* som *garantiordninger*. Meddelelsen gælder for alle erhvervssektorer, herunder landbrug, fiskeri og transport, uden at det påvirker de særlige regler for garantier i de pågældende sektorer.

Eksportkreditgarantier er ikke omfattet af meddelelsen.

Meddelelsen indeholder regler for, hvornår en garanti anses for at være i overensstemmelse med markedsvilkårene og derfor ikke indebærer statsstøtte. Den omhandler også vurdering af garantier med et støtteelement.

Begreber

Garantier er normalt knyttet til et **lån eller en anden finansiel forpligtelse**, som en låntager aftaler med en långiver. De samme regler gælder også for andre typer garantier, hvor der finder en tilsvarende risikooverførsel sted (f.eks. egenkapitalinvesteringer).

Meddelelsen indeholder regler om klare og gennemsigtige **metoder** til beregning af støtteelementet i en given garanti eller garantiordning. Der indføres forenklede regler for SMV for at løse disse virksomheders særlige problemer med hensyn til adgang til finansiering.

Garantier, der opfylder betingelserne i meddelelsens del 3, anses ikke for at give støttemodtageren en fordel og indebærer derfor ikke statsstøtte. Vurderingen af statsstøtteelementet i garantien bygger på det markedsøkonomiske investorprincip³¹, da den beror på en egentlig **fastlæggelse af risikoen gennem en kreditvurdering (rating)**. Kreditvurderingen behøver ikke at blive foretaget af et internationalt kreditvurderingsbureau, men kan foretages af støttemodtagerens bank.

I forbindelse med garantier med et statsstøtteelement, anses statsstøttem for at udgøre forskellen mellem en rimelig markedspris for garantien og den pris, der faktisk betales for den.

Kriterier

For at støtte kan udelukkes, skal garantien opfylde følgende kriterier:

(a) Individuelle garantier:

- låntageren er ikke en kriseramts virksomhed (se faktablad 5. NB: Nye SMV betragtes ikke

³¹ Ifølge dette princip kan offentlige myndigheders investeringer i eller anden finansiering af virksomheder accepteres, hvis de foretages på vilkår, som en privatøkonomisk investor ville have accepteret i forbindelse med en tilsvarende transaktion.

som kriseramte virksomheder i forbindelse med anvendelsen af denne meddelelse)

- garantien skal være knyttet til en bestemt finansiel transaktion, være tidsbegrænset og være fastsat til et bestemt maksimumbeløb
- garantien må kun dække 80 % af det udestående lån (eller en anden finansiel forpligtelse)
- efterhånden som lånet tilbagebetales, skal garantien nedsættes tilsvarende, og tab skal bæres proportionalt af långiver og garant
- der betales markedspris for garantien (idet der tages hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende for transaktionen)
- **SMV:** mulighed for at anvende en minimumspræmie, der er fastsat på forhånd ("safe-harbour premium"), og som er knyttet til SMV's kreditvurdering. Mulighed for at påvise, at en lavere præmie er i overensstemmelse med markedsprincipperne. Der er fastsat en minimumspræmie på 3,8 % om året, selv uden kreditvurdering, for nystartede virksomheder.

(b) Garantiordninger:

- kriseramte virksomheder er udelukket
- garantien skal være knyttet til en bestemt finansiel transaktion, være tidsbegrænset og være fastsat til et bestemt maksimumbeløb
- garantien må kun dække 80 % af det udestående lån (eller en anden finansiel forpligtelse)
- præmierne tages op til revision mindst en gang om året
- præmierne skal dække de normale risici, administrationsomkostningerne og en årlig forrentning af en tilstrækkelig kapital
- gennemsigtige vilkår for fremtidige garantier (f.eks. hvilke virksomheder der kan komme i betragtning)
- **SMV:** minimumspræmier ("safe-harbour premiums") eller mulighed for anvendelse af en fælles præmie (hvorved man undgår at skulle foretage en kreditvurdering af hver enkelt låntager), når det garanterede beløb ligger under 2,5 mio. EUR pr. virksomhed i en given ordning (hvilket giver mulighed for risikodeling til fordel for små garantier til SMV).

Andet:

Maksimumsgrænsen på 80 % gælder ikke for garantier, der dækker gældsbeviser, eller garantier til virksomheder, der har fået overdraget at udføre tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse.

NB: Garantier på under 1,5 mio. EUR kan være omfattet af de minimis-reglen, der er fastsat i de minimis-forordningen³².

³² Dette påvirker dog ikke medlemsstaternes mulighed for at anmelde beregningsmetoder, jf. de minimis-forordningens artikel 2, stk. 4, litra d). Se faktablad 13.

Faktablad 13 De minimis-reglen

Reference

Dette faktablad er et sammendrag af "Kommissionens forordning (EF) nr. 1998/2006 af 15. december 2006 om anvendelse af traktatens artikel 87 og 88 på de minimis-støtte" (EUT L 379 af 28.12.2006, s. 5) (i dette faktablad kaldet "forordningen").

Anvendelsesområde

Forordningen omfatter små støttebeløb ("de minimis-støtte"), der ikke skal betragtes som statsstøtte efter traktatens artikel 87, stk. 1, og derfor ikke er omfattet af anmeldelsespligten.

De minimis-reglen finder ikke anvendelse på virksomheder inden for fiskeri og akvakultur, inden for kulindustrien eller inden for primærproduktion af de landbrugsprodukter, der er opført i listen i bilag I til traktaten. Den gælder for virksomheder inden for forarbejdning eller afsætning af landbrugsprodukter, hvis en række yderligere betingelser er opfyldt. I transportsektoren kan de minimis-reglen ikke anvendes i forbindelse med køb af køretøjer til vejgodstransport. Kriseramte virksomheder er heller ikke omfattet af forordningen.

Begreb

De minimis-reglen omfatter et loft for anvendelse af traktatens artikel 87, stk. 1, således at støtteforanstaltninger under dette loft ikke længere skal anmeldes til Kommissionen på forhånd. Reglen bygger på den formodning, at små støttebeløb i langt de fleste tilfælde ikke påvirker samhandelen og konkurrencen mellem medlemsstaterne.

Kriterier

For at være omfattet af de minimis-reglen skal støtten opfylde følgende kriterier:

- loftet for støtte, der er omfattet af de minimis-reglen, er generelt på 200 000 EUR (subventionsækvivalent) over en given periode på tre regnskabsår; den relevante treårsperiode er glidende i den forstand, at man, hver gang der ydes ny de minimis-støtte, skal fastlægge den samlede de minimis-støtte, der er ydet i det indeværende og de to foregående regnskabsår
- loftet gælder for den samlede offentlige støtte, der betragtes som de minimis-støtte; det berører ikke modtagerens muligheder for at få anden statsstøtte i henhold til ordninger, som Kommissionen har godkendt, jf. dog de kumuleringsregler, der er beskrevet nedenfor
- loftet gælder for alle typer støtte uanset dens form og formål. Den eneste type støtte, der er udelukket fra de minimis-reglen, er eksportstøtte
- forordningen finder kun anvendelse på "gennemsigtig" støtte, dvs. støtte, hvis bruttosubventionsækvivalent kan forudberegnes præcist, uden at det er nødvendigt at foretage en risikovurdering Dette medfører en række begrænsninger for visse former for støtte, som for eksempel garantier, der kun kan være omfattet af forordningen, hvis de er på under 1,5 mio. EUR ³³.

³³ Dette påvirker dog ikke medlemsstaternes mulighed for at anmelde beregningsmetoder, jf. forordningens artikel 2, stk. 4, litra d).

Kumulering

Ovennævnte loft (de minimis-støtte på 200 000 EUR over en periode på tre regnskabsår) gælder for den samlede de minimis-støtte til en enkelt virksomhed. Loftet udgør kun 100 000 EUR inden for vejgodstransport.

Når en medlemsstat yder de minimis-støtte til en bestemt virksomhed, skal den sikre, at den nye støtte ikke medfører, at den samlede de minimis-støtte, som virksomheden har modtaget i den relevante treårsperiode, kommer til at overskride loftet på 200 000 EUR (eller 100 000 EUR).

Det er medlemsstatens ansvar, at der indføres de nødvendige midler for at sikre en effektiv kontrol med, at loftet for kumulering af de minimis-støtte overholdes. Dette kan gøres på en af følgende måder:

- medlemsstaten opretter et centralt register med fuldstændige oplysninger om al de minimis-støtte, der er ydet af samtlige myndigheder i den pågældende medlemsstat
- medlemsstaten meddeler udtrykkeligt virksomheden, at støtten har karakter af de minimis-støtte, og indhenter fuldstændige oplysninger fra virksomheden om al anden de minimis-støtte, som den har modtaget i det indeværende og de to foregående regnskabsår; under alle omstændigheder er medlemsstaten ansvarlig for, at loftet for kumulering overholdes.